Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פּרייז 15 גראָשען — היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 127 | Łódź, Sroda, 3 czerwca 1931 r. | נ״ינטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מיטוואָך י״ח סיון תרצ״א | № 127

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224־71

שרעקליכער מאָרד און זעלבסטמאָרד

יונג. יונגערמאַן שיסט אין זיין שוועגערין און דאַן דערשיסט ער זיך אַליין אויף טויט

וואָס איז פאָרגעקומען אין האָטעל „קלוקאָס"?

(—) בעכטען ביינאַכט האָט זיך אין האָטעל „קלוקאָס" אויף עק קילינסקי און ציגעל־גאַס אָפּ־געשפּילט

שרעקליכע טראַגעדיע

אַ יודישער יונגערמאַן האָט געשאָסען אויף זייַנס אַ פריינדין, זי שטערבליך פערוואונדעט, און דאַן זיך אַליין דערשאָסען אויף טויט. מיר דער־וויסען זיך פאָלגענדע פּרטים וועגען דער דאָזיגער שוידערליכער דראַמע. מאָנטאָג אַרום 7 אַ זייגער פאַרנאַכט איז אין האָטעל „קלוקאָס" געקומען

אַ יודישער יונגערמאַן און געדונגען אַ צימער

ביים איינמעלדען זיך האָט ער דעם פּאָרטיער איי־בערגעגעבען אַ פּאַס אויפ'ן נאָמען פון מענדעל ביאַלעק אויס לענטשיץ. ביאַלעק האָט בעקומען דאָס צימער, וועלכעס האָט געטראָגען דעם נומער 11. צעהן אַ זייגער אין אָוונד איז ביאַלעק געקומען אין האָטעל מיט אַ פרוי, וועלכע האָט אויסגעזעהען פיל עלטער פאַר איהם. אויף דער פראַגע פון פּאָרטיער וועמען ער פיהרט אַריין אין זיין צימער, האָט ביאַלעק געענטפערט, אַז דאָס איז זיין פרוי און האָט אויסגעשריבען פאַר איהר אַ מעלדונגס־צעטעל אויפ'ן נאָמען מלכה ביאַלעק, דאָס פּאָרעל איז מעהר נישט אַרויס פון צימער,

אַרום פינף אַ זייגער פּאַרטאָגס האָט דער פערשלאָפענער פּאָרטיער דערהערט פון צווייטען שטאָק

2 רעוואָלווער־שאָסען

וועלכע זענען געקומען איינער נאָכ'ן אַנדערען. דער פּאָרטיער איז באַלד אַרויפגעלאָפען און דער־זעהען אין דער טיר פון צימער נומער 11 די פרוי וועלכע איז געקומען מיט ביאַלעק'ן זי איז גע־שטאַנען אַ בלאַסע און פון איהר האָט גערונען בלוט. ווען דער פּאָרטיער איז צוגעגאַנגען צו איהר האָט זי זיך אָנגעהויבען צו וואַקלען און געפאַלען, פערלירענדיג דאָס בעוואוסטזיין, דער פּאָרטיער איז אַריין אין צימער און דאָרט דערזעהען אַ נאָך מעהר שרעקליך בילד. ביים בעט איז געלעגען

מענדעל ביאַלעס מיט א דורכגעשאָסענעם קאָפּ

ס'איז באַלד אַלאַרמירט געוואָרען די פּאָגאָטאָ־ווע, און דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט אַז ביאַלעק איז טויט און די פרוי איז שטערבליך פער־וואונדעט אין בויך, מ'האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ גאַס.

אויפ'ן אָרט פון דער טראַגישער געשעהעניש איז באַלד אָנגעקומען די אויספאָרשונגס־מאַכט, וועל־כע האָט קודם כל פעסטגעשטעלט אַז

די פרוי הייסט נישט מלכה ביאַלעק

און איז נישט מענדעל ביאַלעקס פרוי, וואו ער האָט אָנגעגעבען, ווייטער איז פעסטגעשטעלט גע־וואָרען, אַז ביאַלעק האָט פון אַ רעוואָלווער צוערשט געשאָסען די פרוי, מיט וועלכער ער איז געווען אין האָטעל און דאַן זיך אַליין דערשאָסען.

אין שפּיטאָל האָט מען די פרוי תיכף געמאַכט אַן אָפּעראַציע, נאָך וועלכער זי האָט אויף אַ מינוט צוריק בעקומען דאָס בעוואוסטזיין, דעמאָלט האָט זי דעם דאָקטאָר ערקלערט, אַז

זי הייסט הינדע שפּיגעל

פון לענטשיץ.

אונזער מיטאַרבייטער איז גלייך נאָכדעם, ווי מיר האָבען בעקומען די דאָזיגע ידיעה, אַוועקגע־פאָהרען קיין לענטשיץ וואו ער האָט זיך דער־וואוסט פאָלגענדע פּרטים וועגען דער שרעקליכער טראַגעדיע.

דער מערדער און זעלבסטמערדער מענדעל ביאַ־לעק איז אַ שוואָגער פון דער ערמאָרדעטער הינדע שפּיגעל.

ביאַלעק איז אַלט געווען 32 יאָהר און האָט אין לענטשיץ אַ פרוי לובא ער איז פון פאַך אַ קאַ־באַשטען־שטעפּער, נאָר ער האָט לעצטענס נישט געאַרבייט, און האָט זיך דערנעהערט פון דעם וואָס זיין פרוי אַ שניידערין האָט פערדינט.

הינדע שפּיגעל האָט א מאַן און 2 קינדער!

אַ יונגעלע פון 6 יאָהר און אַ מיידעלע פון 4 יאָהר. מיט 7 יאָהר צוריק איז הינדע שפּיגעלס מאַן, הערשעל געפאָהרען קיין פּאַלעסטינע, זיין פרוי, וועלכע האָט דעמאָלט געהאַט איין קינד, האָט געמוזט פערדינען פאַר זיך און האָט אָנגענומען אַ שטעל אַלס שניידערין ביי איהר מאַנס שוועסטער לובא. די צוויי פרויען האָבען שווער געאַרבייט אַ־בער פערדינט אויף חיונה. אין יענער צייט איז צו לובא'ן, אַ שעהן מיידעל אַרויפגעקומען אַ בחור מענדעל ביאַלעק. וויזט אויס, אַז ביאַלעקן איז נישט אַזוי וויט געפעלען געוואָרען לובא, ווי דאָס פער־הייראַטע יונגע ווייבעל הינדע שפּיגעל,

וועמענס מאַן ס'איז געווען אין פּאַלעסטינא

ס'איז אַוועק אַ לענגערע צייט און לובא האָט זיך שטאַרק פערליבט אין ביאַלעק'ן. לובאַס על־טערען האָבען אָבער נישט געוואָלט דערלאָזען צום שידוך, ווייל זיי איז נישט אָנגעשטאַנען דער יחוס, הינדע שפּיגעל האָט זיך אָבער אַריינגעלעגט אין דעם ענין און אַזוי לאַנג זיך בעמיהט ביז לובא מיט מענדעל ביאַלעק האָבען תנאים געשריבען און דאַן חתונה־געהאַט.

אין דער צווישען־צייט איז צוריק געקומען פון פּאַלעסטינאַ הערשעל שפּיגעל, וועלכער האָט דאָרט נישט געמאַכט קיין גלענצענדע געשעפטען, הער־שעל שפּיגעל מיט זיין פרוי הינדע האָבען לפנים זעהר גוט געלעבט צווישען זיך, און זי איז געווען אַ גוטע מאַמע צו איהרע קינדער. דאָך האָט מען אין לענטשיץ בעמערקט אַז נישט קוקענדיג דערויף וואָס ביאַלעק האָט חתונה געהאַט מיט לובא'ן, איז ער אָבער נישט גלייכגילטיג צו הינדע שפּיגעל.

נאָכ'ן צוריקקומען פון פּאַלעסטינא האָט הער־שעל שפּיגעל דערווייל זיך געמאַכט אַ שותפות־געשעפט מיט זיין שוואָגער מענדעל ביאַלעק.

דאָס מאַנופאַקטור־געשעפט

איז נישט גוט געגאַנגען און די „ספּולקאַ" האָט באַנ־קראָטירט. צוליב דעם זענען צווישען די שוואָגערס ענטשטאַנען אָפטע מחלוקת. צו דעם אַלעם האָט נאָך שפּיגעל זיך דערוואוסט, וועגען דעם פלירט וואָס זיין שוואָגער פיהרט מיט זיין פרוי און האָט איהם פשוט אַרויסגעטריבען פון שטוב. ס'איז אַפילו געקומען צו אַ געשלעג און פון דעמאָלט אָן האָט מענדעל ביאַלעק געזאָגט פאַר אַלע בעקאַנטע, אַז

ער וועט שרעקליך נקמה נעמען

אין זיין שוואָגער. הינדע שפּיגעל האָט ביאַלעק'ן געטריבען פון זיך, אָבער ביאַלעק האָט זיך נישט געוואָלט אָפּטשעפּען.

היינטיגען פרייטאָג איז הינדע שפּיגעל אַרויס געפאָהרען קיין לאָדז צו איהרס אַ קראַנקע שוועסטער, הינדע שפּיגעל איז אַרויסגעפאָהרען צו־זאַמען מיט דער מוטער קיין לאָדז. דערווייל איז שוין די שוועסטער געווען אין ווישניאָווע־גורא און הינדע איז צוזאַמען מיט דער מוטער אַרויסגע־פאָהרען אין דאָרף. מאָנטאָג איז הינדע מיט דער מוטער צוריקגעפאָהרען פון ווישניאָווא־גורא און געזאָלט צוריקפאָהרען קיין לענטשיץ. זי האָט אַ־בער ערקלערט דער מוטער אַז

זי וועט קומען מיט א שעה שפּעטער

און זי אַליין זאָל אַהיימפאָהרען. די מוטער איז אַ־היימגעפאָהרען און הינדעס מאַן מיט די ביידע קינדער האָבען שוין געוואַרט אויף זייער פרוי און מוטער ביי די אויטאָבוסען אין לענטשיץ ביז 11 אַ זייגער אין אָוונד. אָבער הינדע איז נישט געקומען.

וואָס שייך מענדעל ביאַלעק איז ער פון לענ־טשיץ אַרויסגעפאָהרען מאָנטאָג 4 אַ זייגער נאָכ־מיטאָג קיין לאָדז. ווי אַזוי ביאַלעק האָט זיך בע־געגענט מיט דער פרוי שפּיגעל אין לאָדז איז נישט בעוואוסט, ס'איז אויך נישט בעוואוסט, ווי אַזוי די פרוי שפּיגעל איז מיטגעגאַנגען מיט ביאַלעק'ן אין האָטעל, ווייל

פרוי שפּיגעל האָט מען געהאַלטען פאַר א זעהר אָנשטענדיגע פרוי

אַ געטרייע פרוי און מוטער, אַ געזעלשאַפטליכע טוערין, דאַקעגען ביאַלעק האָט נישט געהאַט אין לענטשיץ דעם בעסטען שם.

נעכטען איז אָבער דאָס געהיימניש עטוואָס אויפ געקלערט געוואָרען.

גלייך נאָך דער טראַגישער געשעהעניש אין האָטעל קלוקאָס האָט די לאָדזער פּאָליציי זיך פערשטענדיגט מיט דער לענטשיצער פּאָליציי־קאָ־מאַנדע, אַז אויפ'ן אָרט זאָלען אויסגעפאָרשט ווע־רען אַלע פּרטים וועגען די בעציהונגען וואָס האָ־בען געהערשט צווישען דעם מערדער און זעלבסט מערדער ביאַלעק און דער ערמאָרדעטער שפּיגעל, וועגען דער טראַגעדיע האָבען זיך גלייך דערוואוסט די פאַמיליעס פון ביידע צדדים, און דאַן דאָס גאַנ־צע שטעטעל. די ידיעה האָט געמאַכט אַ געוואַלדיגען רושם אויף אַלע יודען אין דער שטאָט. די פאַמי־ליעס פון ביידע צדדים זענען גלייך אַוועקגעפאָהרען קיין לאָדז. דער מאַן און ברודער פון דער שווער־פערוואונדעטע זענען אַוועק

אין שפּיטאָל

און זיי האָבען טאַקע געטראָפען אין דעם מאָמענט ווען די פערוואונדעטע האָט צוריק בעקומען דאָס בעוואוסטזיין, זי האָט פאַר זיי אָפּגעגעבען פאָל־גענדע ערקלערונג.

מאָנטאָג אין אָוונד ווען זי האָט געוואָלט מיט'ן אויטאָבוס אַהיימפאָהרען קיין לענטשיץ אַזוי ווי זי האָט צוגעזאָגט איהר מוטער, איז צו איהר צוגעקומען ביאַלעק און זי געבעטען, אַז זי זאָל מיט־געהן מיט איהם אָוונד־ברויט עסען און דאַן וועלען זיי צוזאַמען אַהיימפאָהרען קיין לענטשיץ. הינדע שפּיגעל איז מיטגעגאַנגען מיט איהם, זיי האָ־בען געגעסען אָוונדברויט און דאַן האָט ביאַלעק ערקלערט, אַז ער דאַרף עפּעס בעהמען אין האָטעל און זיי פאָהרען שוין אַוועק.

שפּיגעל איז מיט איהם מיטגעגאַנגען אין האָטעל

ווען זיי זענען געקומען אין צימער האָט ער פער־שלאָסען די טיר און ערקלערט, אַז איצט מוז זי זיין זיינע. שפּיגעל האָט זיך אַקעגענגעשטעלט און געוואָלט מאַכען אַ טומעל. ביאַלעק האָט דאַן ער־קלערט, אַז אויב זי וועט נישט מסכים זיין אויף זיין פאָרשלאַג און זי וועט מאַכען אַ טומעל וועט ער זי קאָמפּראָמיטירען, ווייל זי האָט נישט קיין פּאַס און געפינט זיך ביי איהם אין האָטעל־צימער.

אַזוי האָט געדויערט ביז 4 אַ זייגער פּאַרטאָג ביידע האָבען זיך געאַמפּערט און געקריגט, פּאַרטאָגס האָט זי שוין מעהר נישט געקענט אויסהאַלטען און איז צוגעגאַנגען צו דער טיר, כדי אַרויסצולויפען פון צימער. ביאַלעק האָט אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָל־ווער, איידער זי האָט בעוויזען זיך צו אָריענטירען האָט ער אויסגעשאָסען און איהר געטראָפען אין בויך. זי האָט נאָך געהאַט אַזויפיל דאָס בע־וואוסטזיין, אַז זי האָט געזעהען ווי ביאַלעק שטעלט צו דעם רעוואָלווער צו דער אייגענער שלייף און שיסט אויס. דאַן האָט זי פערלוירען דאָס בעוואוסט זיין און געדענקט מעהר גאַרנישט.

דער צושטאַנד פון דער פערוואונדעטער איז ווייטער זעהר אַנ'ערנסטער.

קופּאָן № 23
פון גרויסען
פּרעמיען־קאָנקורס
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
כדי זיך צו בעטייליגען אין פּרעמיען־קאָנקורס איז גענוג
צו צושטעלען בלויז 30 קופּאָנען

פאַר וואָס זענען פאָרגעקומען די ענדערונגען אין דער רעגירונג

ו אַ ר ש אַ, 3. טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) ערשט איצט הויבט מען זיך אָן צו דערוויסען פאַרוואָס ס'זענען אָפּגעטרעטען פּרעמיער סלאַוועק, פינאַנץ־מיניסטער מאַטושעווסקי און וויצע־קריגס־מיניסטער קאָנאָזשעווסקי. דאָס זאָל האָבען געשעהען צוליב דעם, וואָס צוליב שפּאָרזאַמקייטס־צוועקען זענען געמאַכט געוואָרען רעדוקציע אין מיליטער־בודזשעט, פון וואָס דער מאַרשאַל פּיל־סודסקי איז געווען זעהר נישט צופרידען.

שווערע אויטאָבוס־קאַטאַ־סטראָפע

10 יודישע פּאַסאַזשירען פערוואונדעט

ו אַ ר ש אַ, 2 (טעלעפאָניש) אויפ'ן וועג פון וואַרשאַ קיין לובלין איז געשעהען א שווערע אויטאָבוס־קאַטאַסטראָפע, אַנ'אויטאָבוס האָט זיך איבער־געקעהרט און 10 יודישע פּאַסאַזשירן זענען פער־וואונדעט געוואָרען.

דער וועג־שטייער זאָל פער־קלענערט ווערען

צוזאַג פאַר די אויטאָבוס־בעזיצער

ו אַ ר ש אַ, 2 (טעלעפאָניש) דער מיניסטער פאַר עפענטליכע אַרבייטען גען. נאָרוויד־נויגעבויער האָט אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון אויטאָבוס־בעזיצער.

דער מיניסטער האָט צוגעזאָגט, אַז ס'איז פערהאַן אַנ'אויסזיכט, אַז אַ טייל פּאָסטולאַטען פון די אויטאָבוס־בעזיצער וועגען פערקלענערן דעם וועג־שטייער זאָלען בעריקזיכטיגט ווערען.

גען. רידז־שמיגלי

אויפ'ן אָרט פון גען. קאָנאָזשעווסקי

ו אַ ר ש אַ, 2 (טעלעפאָניש) אויפ'ן אָרט פון וויצע־קריגס־מיניסטער קאָנאָזשעווסקי, וועלכער איז בעשטימט געוואָרען אַלס אינספּעקטאָר פון דער אַרמעע, זאָל בעשטימט ווערען גענעראַל רידז־שמיגלי

צוליב'ן פּראָטעסט פון אָרטאָדאָקסען

איז שבת נישט פאָרגעקומען דער מעטש

י ר ו ש ל י ם, 2 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) צו־ליב'ן פּראָטעסט פון די אָרטאָדאָקסישע קרייזען, איז דעם פערגאַנגענעם שבת נישט פאָרגעקומען דער מעטש פון מכבי אין ירושלים.

מזרחי־קאָנפערענץ וועט נישט פאָרקומען אין דאַנציג

ד אַ נ צ י ג, 2 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) די צענטראַלע פון מזרחי אין ירושלים האָט צוגע־שיקט א דעפּעשע, אַז די מזרחי־קאָנפערענץ ווערט איבערגעטראָגען אין א שווייצאַרישע שטאָט.

ווירטשאפטליכער פלאן פון דער רעגירונג

שטייער-לאסט מוז זיין א דויערהאפטיגע. — צופיל בעאמטע. — צופיל אויסגאבען פאר אינוואלידען און עמעריטען. — פיל דעטייל-הענדלער. — אויסגלייכען דאס דירה-געלד

רעדע פון וויצע-מיניסטער סטאזשינסקי

וואַרשאַ, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט).

די פערזאַמלונג פון „בעבע״-קלוב ווערט אנגערופען דער קליינער סיים, ווייל אַלץ וואָס קומט דאָרט פאָר, זעהט טאַקע אויס ווי אַ סיים-זיצונג. ס'ווערען געהאַלטען די עקספאָזעס און רעדעס, וועלכע וואָלטען אין דער ווירקליכקייט געדאַרפט געהאַלטען ווערען אין סיים.

נעכטען האָט געהאַלטען אַ 3-שעהדיגע רעדע דער וויצע-פינאַנץ-מיניסטער דר״ סטאַזשינסקי. קודם-כל האָט ער לאַנג גערעדט וועגען דער אַלגעמיינער ווירטשאַפטליכער לאַגע אין דער גאַנצער וועלט און דאַן איז ער איבערגעגאַנגען צו דער סיטואַציע אין פוילען, ער האָט געזאָגט, אַז פוילען מוז האָבען אַ גענויען ווירטשאַפטליכען פלאַן, לויט וועלכען זי מוז אַרבייטען.

אונטער דער הערשאַפט פון מאַרשאַל פילסודסקי איז דערגרייכט געוואָרען דאָס גלייכגעוויכט פון ביודזשעט און ס'איז סטאַביליזירט געוואָרען די וואַלוטע, ס'איז בעקומען געוואָרען צוערשט די סטאַביליזאַציע-הלוואה און דאַן ־עטליכע אַנדערע קליינע הלוואות. פוילען איז אָרים און מוז זיין וואָס מעהר שפּאָרזאַם, דער מיניסטער מאַטושעווסקי האָט זיך געשטיצט אויף דער קאַפּיטאַליזאַציע, ס'איז דערייבער אַזוי געשפּהען אַז די שטייערלאַסט מוז זיין אַ דויערהאַפטיגע מיר האָבען אַנ״איבערפלוס פון בעאַמטע, איין זאַך ווערט ביי אינז געמאַכט דורך צוויי בעאַמטע, למשל בעשטעטיגען אַ פלאַן פון בויען אַ הויז ווערט צוערשט בעשטעטיגט דורך אַ שטאָטישען אינזשיניער און דאַן דורך אַ מלוכהשען.

אַ גרויסע פלאָג זענען די אינוואַלידען רענטעס און עמעריטורען. די דאָזיגע אויסגאַבען וואַקסען ווי שוואָמען נאָך אַ רעגען.

מ'רעדט זעהר פיל וועגען עטאַטיזם, ס'איז אמת, אַז די רעגירונג האָט 51 אונטערנעהמונגען אין וועלכע ס'ליגען צוויי הונדערט מיליאָן זלאָטיס, די רעגירונג איז גרייט יעדען מאָמענט די אונטערנעהמונגען אַוועקצוגעבען, זאָל זיך נאָר געפינען אַ בעלן דערויף, מ'דאַרף די אונטערנעהמונגען רעאָרגאַניזירען, ביי דער רעאָרגאַניזאַציע פון זאַליקער פערקויף איז איינגעשפּאָרט געוואָרען צוויי און אַ האַלב מיליאָן זלאָטעס, דורך אָפּשאַפען 1200 פערמיטלונגס-פונקטען, דאָזעלבע דאַרף מען אויך טון מיט׳ן טאַבאַק-מאָנאָפּאָל.

מ'דאַרף ענדערען די שטייער-פּאָרשריפטען, אָבער נישט דעם סיסטעם. מיר האָבען אַנ׳איבערפלוס פון דעטייל-הענדלער, אויך דער הורט-האַנדעל איז שלעכט אָרגאַניזירט. ס'זענען אויך פערהאַן צופיל פערמיטלער אין די בענק, וואָס מוז אָפּגעשאַפט ווערען.

מיר האָבען איצט פאַר אַנ׳אויפגאַבע צו הויבען וואוין-הייזער, מ'דאַרף אָבער אויסגלייכען דאָס דירה-געלד פון די אַלטע הייזער מיט די נייע. פוילען מוז בעקעמפען די שוועריגקייטען און שאַפען אַנ׳איינהייטליכען ווירטשאַפטליכען פראָנט.

די דאָזיגע רעדע האָט אַ זעהר וויכטיגע בעדייטונג, ווייל מ'האַלט דאָס פאַר דעם אָפיציעלען ווירטשאַפטליכען פלאַן פון דער רעגירונג.

אָפּטימיסטישע שטימונג אין די פינאַנץ-קרייזען

וואַרשאַ 2 (טעלעפאָניש) אין די פינאַנץ-קרייזען, וועלכע זענען געווען זעהר בעזאָרגט צוליב די קלאַנגען וועגען אַנ׳אינפלאַציע אין פוילען, האָט היינט געהערשט אַנ׳אָפּטימיסטישע שטימונג.

פון די רעדעס וועלכע זענען געהאַלטען געוואָרען דורכ׳ן פרעמיער פריסטאָר און דעם וויצע-פינאַנץ-מיניסטער סטאַזשינסקי ווייזט זיך ארויס, אז ס'וועט נישט זיין קיין אינפלאַציע.

אראַבער בענייען זייערע אלטע פאָדערונגען

לאָנדאָן 2 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) די אראַבישע עקזעקוטיווע האָט צוגעשיקט, דורך דער פערמיטלונג פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג, צו דער מאַנדאַט-קאָמיסיע ביים פעלקער-בונד אַ מעמאָריאַל מיט פאָלגענדע פאָדערונגען: 1) צוריקציהען די באַלפור-דעקלאַראַציע און אָפּשאַפען דעם ארץ-ישראל-מאַנדאַט; 2) איינפיהרען א פּאַרלאַמענטאַרישע אָרדנונג אין א״י 3) נישט אראַבער זאָל נישט זיין ערלויבט צו קויפען ערד אין א״י; 4) אָפּשטעלען די עמיגראַציע קיין א״י און 5) הויבען דעם ווירטשאַפטליכען מצב פון אראַבישען פעלאַך.

דייטשלאַנד, ענגלאַנד, פראַנקרייך און אמעריקא

דאַרפען בעזייטיגען דאָס שלעכטס אויף דער וועלט

לאָנדאָן, 2. (ספּ. טעל.) אין בלעקפּול האָט מאַקדאָנאַלד געהאַלטען אַ גרויסע רעדע אויף אַן אַרבייטער-מיטינג, ער האָט געזאָגט, אַז ענגלאַנד, פראַנקרייך, דייטשלאַנד און אַמעריקא דאַרפען זיך פעראייניגען, כדי אויסצומיידען דאָס שלעכטס וואָס דראָהט דער וועלט.

„יודישער פערבאַנד פאַר׳ן מלוכה׳שען גערעכט"

האַלט אָפּ אַ צוזאַמענפאָהר

ווילנע, 2. (ספּ. טעל.) דאָ איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון „יודישען פערבאַנד פאַר׳ן מלוכהשען געדאַנק״, ס'זענען אַרומגערעדט געוואָרען יודישע ווירטשאַפטליכע געזעלשאַפטליכע און קולטורעלע פּראָבלעמען. ס'איז פּראָקלאַמירט געוואָרען די שטרעבונג צו אַ יודיש נאַציאָנאַלער קולטור.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צוזאַמענצואַרבייטען מיט דער פּוילישער דעמאָקראַטיע פאַר אַ בעסערען מאָרגען לטובת דער פּוילישער מלוכה.

די יודישע אגענץ האָט נישט געוואוסט

ירושלים, 2 (יט״א טעלעגראַפיש) די נייע פעראָרדנונג וועגען באָדען-פערקויף איז געווען אנ׳איבערראַשונג פאַר דער יודישער אגענץ. ביז איצט פלעגט מען פריהער וועגען אזעלכע ענינים מודיע זיין דער אגענץ. און דאָס מאָל נישט. עס איז נישט קיין ספק, אז דאָס איז געשעהען אונטערן דרוק פון הויך-קאָמיסאַר.

ערב א רעגירונגס-קריזיס אין דייטשלאַנד

בערלין, 2 (ספּ. טעל.) אין דייטשלאנד האַלט מען ערב א רעגירונגס-קריזיס, אויפ׳ן דרוק פון דער שווערער אינדוסטריע האָבען די פאָרשטעהער פון דער פאָלקס-פארטיי בעשלאָסען זיך צוריקצוציהען פון דער רעגירונג. זיי פאָדערען א מער רעכטע רעגירונג.

ברינינג און קורציוס אין לאָנדאָן

דער בעזוך האָט א גרויסע פּאָליטישע בעדייטונג

בערלין 2 (ספּ. טעל.) דער קאנצלער ברינינג, און דער אויסערן-מיניסטער קורציוס זענען אָפּגעפאָהרען קיין לאָנדאָן.

ווי בעקאנט האָט דער בעזוך שוין געזאָלט פאָרקומען שוין לאנג, צוליב אָבער דעם טומעל וועגען דער דייטש-עסטרייכישער צאָל-אוניע איז דער בעזוך אָפּגעלעגט געוואָרען.

בריאַן וועט צוריקציהען זיין רעזיגנאַציע

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.) ווי מ'קען פאָראויסזעהען וועט דער אויסערן-מיניסטער בריאַן צוריקציהען זיין רעזיגנאַציע, בתנאי, אז ער וועט בעקומען פרייע הענד אין דער אויסערן-פּאָליטיק.

ווידער בעפאַלען א בריף טרעגער

צוגערויבט 6000 זלאָטים

טאַרנאָפּאָל, 2 (טעלעגראַפיש) היינט איז נעבען טאַרנאָפּאָל ווידער בעפאַלען געוואָרען א בריף-טרעגער. ער איז בעפאַלען געוואָרען דורך 3 פּערזאָן, וועלכע האָבען פון איהם צוגערויבט 6000 זלאָטים.

ביי די וואַהלען אין רומעניען

האָט געזיגט די רעגירונג

בוקאַרעשט, 2. (טו) בעת די לעצטאָגדיגע וואַהלען צום פּאַרלאַמענט האָט די פּרעקווענץ בעטראָפען 70 פּראָצענט, 52 פּראָצענט פון אַלע שטימען האָט בעקומען די רעגירונגס-ליסטע. די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען האָבען בעקומען 2 און אַ האַלב פּראָצענט שטימען.

CIECHOCINEK
וולאצלאווסקא-גאס
„Wiktorja" ווילא
Dr. med. W. Łaski
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
נעמט אָן פון 1-טען יוני, 1931

צו דער לאָדזער יוד. בעפעלקערונג!
דער פליישער-הורטאָוניקעס-פעראיין
האָט נאָך א געהעריגער השתדלות ביי דער מאַכט אויסגעפּועלט, אז נישט קוקענדיג דערויף, וואָס דאָנערשטאָג איז חגא
זאל ערלויבט ווערן דאנערשטאג ביינאכט צו שעכטען
כדי די יודישע בעפעלקערונג זאָל האָבען פריש כשר פלייש אויף שבת.
די פערוואלטונג
פון פליישער-הורטאיוניקעס-פעראיין פאָדזשעטשנא 10

א טאַפּעצירער
צו פעלד-בעטען
ווערט געברויכט ביי
שווארצאווסקי
פולנאצנא 24

א סטאַרשע
פאנבע
צו דאַמען-קליידער
ווערט פון זאָפאָרט געזוכט
פּיעטריקאָווער 79, אין הויף, 2 איינגאנג, 3 שטאָק
ביי מ. שוואַ״ץ

זאַל פילהאַרמאָניע | שבת, דעם 6-טען יוני ד. י. 10 30 א זייגער אינדערפרי
א קינדער-פאָרשטעלונג
אין דער אויספירונג פון די שילער פון די שולן א.ג. פון באַראַכאָוו און פרץ
פּראָגראַם: 1) „אין בלומען-לאַנד״ אָפּער אין 3 סצענעס מיט טענץ און מוזיק; 2) די שטאָט פון קולבאָס (אינסצענ.); 3) צוויי ווינטן פון יוליאַן טובים (פוילישע אינסצענ.); 4) יונגעלעך-מיידעלעך, ריטמ. שפּיל, אויסגעפ. דורך די קינדער פון קינדער-היים א.נ. פון י. שורצק. ריטמיק / גימנאַסטיק / פּיראַמידן
רעזשי און ריטמיק—פרל. ז. הרוש. מוזיק—ה. ק. ביימפאָרטעפּיאַן: נ. ראָזענבערג גימנ. אינסטרוקט.—מ. בערלינסקי. דער זאַל וועט ווערן ספּעצ. ווענטילירט און געקיהלט
בילעטען צום פּרייז פון 50 גר. ביז 2 זל. שוין צו בעקומען אין די שולען א.נ. פון באַראָכאָוו, שרודמיעסקאַ 7 א. נ. פון פרץ, אין שורעק-קינדער-היים, פּלאַץ קאָשטשעלני 4 און אַלע פּראָפעס. פעראַמנען.

א הערצליכען מזל טוב ווינש איך
דעם הערן
יוסף זשוראַוו און פרוי
צו דעם געבורט פון אייער זוהן און
ווינש א גרינגע ערציהונג.
אברהם בלאַכמאַן

בעקאַנטמאַכונג.
דערמיט מאַך איך בעקאַנט דעם ג׳ פובליקום, אז איך האָב איבערגענומען דעם גוט - רענאָמירטען
הערן-און דאַמען-פריזיר-סאַלאָן
פּאָמאַרסקאַ 3 פריהער אָרנשטיין
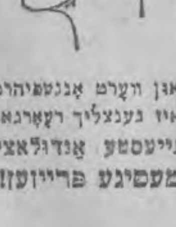
און ווערט אָנגעפיהרט דורך מיר אליין. דער הערן-און דאַמען-פריזיר-סאַלאָן איז גענצליך רעאָרגאַניזירט מיט די נייעסטע טעכנישע און היגיענ. אויספּעסיגונגען נייעסטע אָנדולאַציע! עלעגאַנטער מאַניקור! פיינסטע בעדינונג! מעסיגע פּרייזען! איך עמפעהל מיך דער ג׳ קונדשאַפט און צייכען
מיט אַכטונג ADOLF FRYDE
אינה. פון הערן-און דאַמען-פריזיר-סאַלאָן
3 פּאָמאַרסקאַ 3.

כשר
אכטונג איינוואוינער
פון שיבלערס ראַיאָן!
דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אז מיין לאַנגיעהריגער כשר׳ער
רעסטאָראַן
אויף גלובנאַ 63
עמפּפעהלט טעגליך געשמאַקע און פרישע
מיטאָגען און אָווענדברויטען
צו זעהר מעסיגע פּרייזען. סאָלידע בעדינונג. צוגענגליך פאַר יעדען איינציגען.
מיט אכטונג שמואל שפּרויסמאַן
רעסטאָראַן-אינהאַבער גלובנאַ 63

אכטונג, מיטגלידער
פון פליישער-הורטאָוניקעס-פעראיין!
מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 4-טען יוני 3 א זייגער נאָכמיטאָג רופט די פערוואלטונג צונויף אין אייגענעם לאָקאַל, פּאָדזשעטשנאַ 0
א פערזאַמלונג
אויף וועלכער עס וועט אָפּגעגעבען ווערען א בעריכט פון דער דעלעגאַציע קיין פּאַריז. די פערוואלטונג
פון פליישער-הורטאָוניקעס-פעראיין פּאָדזשעטשנאַ 10

Dr. Z. Rakowski
פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען
9 קאָנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לאָמשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 3—5

Dr. med. W. Eychner
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134—72
נעמט אָן פון 2—3 בּאָכמ. און פון $7^1/_2$—9 אָווענד.

קוראַטאָריום פון די שולען און קינדערהיימען א.נ. פון וול. מעדעם אין לאָדז.
עלטערן!
אין אונזערע שולען 1) שרודמיעסקאַ 18 (ציגעלנאַס 17) און 2) זגערזשער 42 ווערען ווייטער אָנגענומען קינדער.
איינשרייבונגען ווערען אָנגענומען יעדען טאָג.
3378

לאדז.
3 יוני 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
3 יוני 1931

וועגען רעכט
אויפ'ן יסוד פון פערגאסענע בלוט

דער הויפטגעדאנק פונ'ם ווילנער וואיעוואדע, וואס ער האט אפען ארויסגעזאגט אויף דער יודיש-פוילישער קאנפערענץ און מיט וועלכען ער האט געוואלט ערקלערען און פערענטפערען די רעגירונגס-פאליטיק לגבי דער יודישער בעפעלקערונג איז פאלגענדיגער: זיי די פאליאקען, דער עיקר די ריכטונג, צו וועלכער דער וואיעוואדע געהערט, האבען געקעמפט און בלוט פערגאסען פאר דער זעלבשטענדיגקייט פון פוילען; דעריבער דארפען זיי קודם-כל געניסען פון די אלע זכיות, וואס א מלוכה קען געבען. די יודען האבען פאר פוילען נישט געקעמפט, דארפען זיי אויך נישט פאראיבעל האבען, וואס זיי שטעהען אויפ'ן לעצטען פלאן בנוגע דער בעפרידיגונג פון זייערע נויטען.

און דער דאזיגער שטאנדפונקט איז, לויט מיין מיינונג, א פאלשער — הן פון היסטארישען, הן פון מלוכהשען שטאנדפונקט.

דאס תחית המתים אויפשטעהען פון פוילען איז נישט נאר א פועל יוצא פון דעם אדער יענעם סטראטעגישען נצחון פון די בשעתו גאר שוואכע פוילישע חילות. דאס איז דער עיקר א רעזולטאט פון א גאנצער רייה זעהר קאמפליצירטע היסטארישע פראצעסען פון אנ'אלאייראפעאישען מאסשטאב, וואלט נישט פארגעקומען די גרויסע וועלט-מלחמה, וואלט נישט געשעהען די גרויסע רוסישע רעוואלוציע, וואלטען רוסלאנד און עסטרייך זיך נישט צעפאלען, וואלטען די ראמאנאווס, האהענצאלערנס און האבסבורגער נישט פערלוירען זייערע קרוינען, ווער ווייס, צי וואלט באמת די שטרעבונג פון א רייה אייראפעאישע פעלקער צו זעלבסטבעשטימונג און זעלבסטשטענדיגקייט געקענט פאקטיש פערווירקליכט ווערען? צי וואלטען דאן פינלאנד, עסטלאנד, ליטע א. א. געווארען זעלבסטשטענדיגע מלוכות? צי וואלט פוילען אויפגעשטאנען תחית-המתים אין איהרע איצטיגע גרענעצען?

די פעלדער פון אייראפע זענען פערגאסען געווארען מיט בלוט פון מיליאנען יונגע געזונטע מענשען, בעדעקט געווארען מיט זייער מארך און ביינער, און אויף די רואינען פון די אלטע מלוכות זענען ענטשטאנען נייע; אויף די רואינען פון דער אלטער וועלט פון רדיפות און אומגערעכטיגקייט האט געזאלט אויפשטעהען א נייע וועלט פון יושר, וואו יעטוועדע נאציאנאליטעט האט געדארפט געפינען א פערווירקליכונג פון איהרע שטרעבונגען. זענען דאך די דאזיגע פרינציפען געווען אויסגע-דריקט אין די בעריהמטע ווילסאנס 14 פונקטען.

פון דעם אליין איז שוין קלאר, אז אלע פעל-קער און נאציאנאליטעטען, וואס מיליאנען פון זייערע בעסטע זין האבען פערגאסען זייער בלוט פאר „פרייהייט" און „יושר", האבען גלייכע רעכט צו גע-ניסען פון די רעזולטאטען פון דער וועלט-מלחמה. האט מען דאך דאמאלסט אונז פון אלע זייטען פער-זיכערט, — אויפריכטיג, צי נישט אויפריכטיג, — אז מען „פיהרט מלחמה געגען מלחמה", פאר'ן „איי-ביגען שלום", פאר „אונזער און אייער פרייהייט" — איך ווייס, אז דאס זענען נאך אלץ מעהר נישט ווי ווערטער, אבער אויך ווערטער פערפליכטען.

די קרבנות, וואס די יודישע בעפעלקערונג פראפארציאנעל צו איהר צאהל, האט געבראכט א אויפ'ן מזבח פונ'ם אפגאט פון דער מלחמה, איז א סך א גרעסערע איידער ביי אנדערע פעלקער. די יו-דען איז אויסגעקומען צו נעמען אנטייל אין די שלאכ-טען פון פערשידענע חיילות — אין פוילען, אין רוסלאנד, עסטרייך, דייטשלאנד, פראנקרייך, ענג-לאנד, בולגאריע און פיל אנדערע. אויף דער יודי-שער ציוויל-בעפעלקערונג איז אויסגעפאלען אויסצו-שטעהן הריגות, הונגער, נויט און אן א שיער בעליי-דיקונגען און פערפאלגונגען א סך מעהרער איידער אלע אנדערע. איך וויל ד אנישט ארויסרופען אין זכרון די איבערגעלעבטע שווערע צייטען.

איך אליין האב אין יאנואר 1915 אלס מיליטער דאקטאר געזעהען דאס שטעטעל דעמבין, וואו בוכ-שטעבליך אלע יודישע הייזער צוזאמען מיט די בתי-מדרשים זענען געווארען פערברענט אדער רואינירט און קיין יוד איז דארטען נישט געבליבען, בעת דאס רוב פוילישע הייזער צוזאמען מיט'ן שיינעם קאשציאל אויפ'ן מארק זענען געבליבען גאנץ. די פוילישע בעפעלקערונג איז געבליבען אויף אנ'ארט, און דער קשיאנדז האט געפראוועט די תפילות, ווי ס'וואלט גאר קיין מלחמה נישט געווען.

און אין די ערשטע יאהרען פון דער פוילישער זעלבסטשטענדיגקייט, בעת פוילען איז אויסגעקומען צו פיהרען א שווערען קאמף מיט'ן נייעם שונא, האבען דען די יודען פון לאנד נישט גענומען קיין אנ-טייל אין מיליטער, אפילו אלס פרייוויליגע? אבער מיט וואס פאר א ביטול מען האט זיך דאמאלסט בע-צויגען צו די יודישע מיליטער לייט, זאגט דאך עדות יאבלאנע, וואו מען האט בכיוון די יודישע זעלנער פערשפארט, כדי זיי זאלען זיין אומטעטיג.

אנ'אביעקטיווע געשיכטע פון די פויליש-יודישע בעציהונגען אין דעם לעצטען יאהר-צעהנדליגג ווארט נאך אויף איהר היסטאריקער. אבער דאס פראבלעם, וועלכע ס'האט בעריהרט דער ווילנער וואיעוואדע, דארף גאר אוועקגעשטעלט ווערען אין אנ'אנדערער פלאן.

ד"ר. צ. שאבאד.

די ענדערונג אין דער רעגירונג און דער בודזשעט

דער מלוכה-בודזשעט אויפ'ן לויפענדען יאר איז בעשלאסען געווארען אויף 2,866 מיליאן, אדער מיט נישט קיין פולע 100 מיליאן ווייניגער ווי אין פאריגען יאהר.

פאר פאכמענער איז געווארען קלאר, אז דער דאזיגער בודזשעט איז נישט קיין רעאלער. אויך די פאכמענער אין דער רעגירונג האבען זיך ווע-גען דעם אפגעגעבען א חשבון. ווייל דער געוו. פינאנץ-מיניסטער מאטושעווסקי האט געזאגט, אז מען קען פון פאראויס רעכענען אויף א דעפיציט פון אנ'ערך 200 מיליאן זל. אזוי, אז ער וועט זיך בעמיהען רעדוצירען די אויסגאבען ביז א סומע פון 250 מיליאן זל.

פאקטיש האט זיך דאס זעלבע שוין ארויס-געוויזען אין חודש אפריל. דער דאזיגער ערשטער חודש פון בודזשעט יאהר האט בעלד געבראכט א דעפיציט פון 21 מיליאן זל. אזא גרויסער דע-פיציט שוין אין ערשטען חודש גיט א סבה צו זיין טאפעלט בעזארגט איבערן גורל פון דער פינאנ-ציעלער ווירטשאפט אין לויפענדען יאהר.

טיילווייז וועט מן הסתם געגענווירקען דעם דעפיציט די רעדוקציע פון די בעאמטען-פענסיעס, וואס וועט זיך שוין לאזען פיהלען אין מאי. די דאזיגע שפארזאמקייט גיט אבער א ן משך פון יאהר קוים 110 מיליאן זל. בעת עס איז נויטיג א שפא זאמקייט פון 350 מיליאן זל. שטעלט זיך דעריבער פאר דער רעגירונג די זעהר שווערע אויפגאבע אויסצוגעפינען א שפארזאמקייט אויף 250 מיליאן זל. די דאזיגע פראגע ווערט נאך שווערער דערמיט, וואס מיניסטער מאטושעווסקי איז געפאלען א קרבן פון זיין שפארזאמקייטס-טענדענץ. די דימיסיע פון מיניסטער מאטושעווסקי קאן זיין א סאטיספאקציע פאר די בעאמטע און מיליטער, ביי וועמען ער האט צוגענומען 15 פראצענט פון זייערע פענסיעס, אבער פאר דער שווערער לאגע פון די מלוכה-פינאנצען, איז זיין דימיסיע גאר נישט קיין טרייסט, אדער פערלייכ-טערונג.

די נייע בעזעצונג פון האנדעלס-און אינדו-סטריע-מיניסטעריום גיט צו דענקען, אז אין דער רעגירונג קאן ווידער נעמען די אויבערהאנד די טענדענץ פון עטאטיזם. האט מען דאך אבער גע-זעהען, אז די דאזיגע מלוכה'שע ווירטשאפטליכע אפטיילונג ווייזט די שטאלסטע רעזולטאטען. עס איז גענוג אנצוווייזען, אז אלע מלוכה'שע אינדו-סטריעלע, האנדעלס און בערג-הוטע-אונטערנעהמו-נגען ברענגען נישט קיין שום הכנסה. נאר להיפך — די מלוכה דארף דערלעגען קרוב א מיליאן זל. דאס זעלבע איז אויך נוגע די געמישטע אונטער-נעהמונגען, ד. ה. אזעלכע, אין וועלכע די מלוכה האט צעהנדליגער פראצענט איינלאג-קאפיטאל. אזעלכע אונטערנעהמונגען זענען פערהאן 40 אין פערשידענע געביטען פון דער אינדוסטריע, בענק און מסחר. דער איינלעגן-קאפיטאל בעטרעפט 300 מיליאן זל. פון וועלכע עס ליגט אין די הענד פון דער מלוכה כמעט א העלפט. דער אלגעמיינער ווערט פון די דאזיגע אלע אונטערנעהמונגען בע-טרעפט (א חוץ באהנען און וועלדער) מינדעסטענס 1 מיליארד זל. און דער דאזיגער קאלאסאלער פערמעגענס ברענגט נישט קיין שום הכנסה, להיפך, מען דערלעגט נאך, די דאזיגע אונטערנעהמונגען צאהלען נישט קיין שטייערן און פארט זענען די הכנסות קלאגעדיגע.

אין דער זעלבער צייט מוזען די פריוואטע אונטערנעהמונגען צאהלען דער מלוכה, אין לוי-פענדען יאהר, 300 מיליאן זל. אינדוסטריע-שטייער און 250 מיליאן זל. הכנסה-שטייער. ווי עס ווייזט אויס ווערען געמאסטען מיט טאפעלטע מאסען די מלוכה'שע און פריוואטע אונטערנעהמונגען. מען נעמט אין אכט די פאטאלע קאניונקטור פון די מלוכה'שע אונטערנעהמונגען און מען רעזיגנירט פון אלע הכנסות פון זיי. דערפאר עקזיסטירט בכלל נישט קיין קריזיס ביים איינמאהנען שטייערן ביי פריוואטע אונטערנעהמונגען, און מען ציהט פון זיי שטייערן ווי אין די בעסטע צייטען.

דאס אלץ קומט פאר אין א צייט ווען עס איז נישט פערהאן די מינדעסטע אויסזיכטען, אז די סיטואציע זאל זיך בעסערן, נישט נאר אין לאנד, נאר אין דער גאנצער וועלט, אמעריקא אריינגערעכענט.

נישט די אלגעמיינע ווירטשאפטליכע לאגע אין דער וועלט און נישט די ווירטשאפטליכע סי-טואציע אין לאנד ערלויבען נישט זיך צו טרייסטען מיט גוטע אויסזיכטען אדער האפנונגען. די געזעל-שאפט מוז דעריבער מיט שפאנונג אפווארטען ווי עס וועט זיך בעציהען די נייע רעגירונג צו דער פראגע פון שפארזאמקייט פון בודזשעט.

די עפענונג פון פאלעסטינער פאוויליאן
אויף דער אינטערנאציאנאלער קאלאניאל-אויסשטעלונג אין פאריז

פאריז. (יט"א) ווי מיר האבען שוין טע-לעגראפיש מיטגעטיילט, איז דעם פערגאנגענעם פרייטאג פארגעקומען די פייערליכע עפענונג פון ארץ-ישראל-פאוויליאן אויף דער אינטערנאציאנאלער קאלאניאל-אויסשטעלונג אין פאריז. געעפענט דעם פאוויליאן האט דער פראנצויזישער קאלאניען-מיניס-טער פאל רענא ביי דער אנוועזענהייט פון מאר-שאל ליאטע און באראן עדמונד ראטשילד, וועלכע זענען צוזאמען אנגעקומען אויף דער אויסשטעלונג. בעת דער גאנצער צייט פון דער עפענונגס-צע-רעמאניע האט איבער דעם פאוויליאן געפלאטערט די ווייס בלויע פאהן, נישט געקוקט דערויף, וואס איינינע ארגאניזאטארען פון פאוויליאן האבען נישט געוואלט, אז די יודישע פאהן זאל אויפגעהויבען ווערען איבער דעם פאוויליאן.

נאך דער עפענונג איז פארגעקומען א פייער-ליכער באנקעט, אין וועלכען עס האבען זיך צ. א. בעטייליגט דער וויצע-אינערן-מיניסטער רענע קא-טלא, וועלכער האט אין זיין רעדע אנגעוויזען אויף דעם 100-יעהריגען יובילעאום, וואס ווערט היי-יאהר געפייערט נאכ'ן טויט פון גלח גרעף גרעגואר, וועלכער האט דער ערשטער אין עפענט-ליכען לעבען פון פראנקרייך אויף דער נאציאנאל-פערזאמלונג אין יאהר 1794 געפאדערט די פולע בירגערליכע גלייכבערעכטיגונג פון די יודען. צווי-שען אנדערע האט אויך גענומען א ווארט דער פרעזעס פון דער פראנצויזישער פרא-פאלעסטינער ליגע ג. מיניסטער זשיסטען גאדאר און דער קאמי-טעט-פרעזעס פון פאלעסטינער פאוויליאן ה' אשער.

געשפענסט פון עלילת-דם אין אסטראכאן

מאסקווע, (י.ט.א.) פון אסטראכאן ווערט מיטגעטיילט וועגען א שווארץ-מאהדיגער אנטי-סעמיטישער אגיטאציע, וואס איז אין משך פון איינינע טעג געפיהרט געווארען דורך א באנדע כוליגאנעס, וועלכע האבען, ווי עס שיינט, געוואלט ארויסרופען אנטי יודישע אומרוהען. אין אנ'ארטיגע צייטונג האט זיך בעוויזען אנ'אנאנס וועגען א פער-לוירען-געגאנגען טויב-שטום קינד פון א נאהענטען דארף. ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען, האבען די עלטערן דאס דאזיגע קינד אין צוויי טאג ארום אפגעזוכט, אבער שוין דער אנאנס אליין איז געווען גענוג פאר געוויסע פינסטערע עלע-מענטען צו פערשפרייטען די צומייסטען פאנטאסטי-שע קלאנגען וועגען דעם, אז די יודען האבען צו-גערויבט עטליכע קריסטליכע קינדער, זיי ערמאר-דעט, אבגעקאכט אין גרויסע קעסלען אדגל. די אגיטאציע האט געדויערט עטליכע טעג. אויף די גאסען פלעגען די כוליגאנעס אבהאלטען יודישע פרויען, וואס האבען געפיהרט קינדער און זיי אויסגעפרעגט, צי די קינדער זענען זייערע אייגענע אדער צוגעכאפטע. עס איז זאגאר דערגאנגען דער-צו, אז א גרעסערע גרופע גאסען-יונגען האט גע-וואלט לינטשען א יודישע פרוי, וואס האט געהאל-טען אויפ'ן האנד א וויינענד קינד. די אסטראכא-נער מאכט-ארגאנען, וועלכע האבען זיך לכתחילה פערהאלטען גאנץ גלייכגילטיג צו די גאסען-אוואנ-טורעס פון די שווארץ-מאהניקעס, פיהרען איצט אנ'ענערגישע אונטערזוכונג כדי אויסצוגעפינען די שולדיגע. א גרעסערע גרופע כוליגאנעס וועט אינ' גיכען געשטעלט ווערען פאר'ן געריכט אונטער דער בעשולדיגונג פון פיהרען א קאנטררעוואלוציאנערע טעטיגקייט.

אנפאלער אויף דער יודישער קאלאניע מוצא פאר'ן געריכט

ירושלים (יט"א) דער פראקוראר האט אבגע-ווארפען די בקשה צו אנולירען דעם פראצעס געגען 14 אראבער, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין מאכען אנ'אנפאל אויפ'ן הויז פון יודישע קאלאניסט שמואל בראזע אין מוצא בעת די אויגוסט-אונרוהען אין יאהר 1924. די בקשה איז געווען מאטיווירט דערמיט, וואס צווישען די יודישע קאלאניסטען פון מוצא און די איינוואוינער פון שכנישען אראבישען דארף קאלאניאה איז געשלאסען „אנ'אייביגער פריי-דען" און ביידע צדדים האבען זיך געגענזייטיג מוחל געווען.

די געריכטס-פערהאנדלונגען געגען די 14 אנ-געקלאגטע אראבער קומען פאר אין ירושלימער גע-ריכט. בעת דער קאנפראנטאציע האט שמואל בראזע און זיין פאמיליע דערקענט איינינע אנגעקלאגטע אלס בעטייליגטע אינ'ם רויב-אנפאל אויף זיין הויז בעת די אויגוסט-אונרוהען. די געריכטס-פערהאנד-לונגען זענען געווארען אבגעלעגט אויף איינינע טעג.

מעקסיקאנער קאנסול אין אנטווערפען
פרעגט אז זיין רעגירונג וועגען די יודען-פערפאלגונגען אין מעקסיקע

אנטווערפען (יט"א) לויט דער איני-ציאטיוו פון א רייהע יודישע ארגאניזאציעס האט דא געזאלט פארקומען א גרויסער פראטעסט-מיטינג געגען די פערפאלגונגען פון יודען אין מעקסיקע. אין דער לעצטער מינוט איז דער מיטינג אפגע-רופען געווארען צוליב דער אינטערווענץ פון מעק-סיקאנישען קאנסול אין אנטווערפען, וועלכער האט צוגעזאגט זיך ווענדען אין דער פראגע צו דער רעגירונג מיט אנ'אנפראגע וועגען די שריט. וואס די רעגירונג האט בדעה אונטערצונעהמען כדי נישט צו דערלאזען צו ווייטערע יודען-פערפאל-גונגען אין לאנד.

די לאגע פון יודישע עמיגראנטען אין פראנקרייך

פאריז, (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון צענטראלען הילפס-קאמיטעט אין פראנקרייך איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז צוליב דעם דויערנדען קריזיס איז ווידער פערערגערט געווארען די לאגע פון יודישע עמיגראנטען, אין משך פון די ערשטע 4 חדשים ה.י. האבען זיך צום קאמי-טעט געווענדעט נאך הילף 5.186 פערזאן. 217 עמיגראנטען האט מען געמוזט צוריקשיקען אין זייערע היים-לענדער, ווייל נישט קוקענדיג אויף אלע בעמיהונגען, האט מען פאר זיי נישט גע-קענט געפינען קיין ארבייט.

היטלעריסטען אין אמסטערדאם

אמסטערדאם (יט"א) די טעג איז דער רעמ-בראנט פארום אין אמסטערדאם געווען דער שוי-פלאץ פון א פאסירונג, וואס איז פאר דער דאזיגער שטאט גאנץ אונגעוועהנליך. פון אנ'אויטאמאביל, וואס איז געווען בעצייכענט מיט דעם קייזערליכען דייטשען עמבלעם, זענען אויסגעשטיגען עטליכע דייטשען מיט גרויסע האקענקרייץ-צייכענס אין די לאצען און אנגעהויבען בעלעסטיגען יודישע דורכ-געהער, פערווארפענדיג זיי מיט כלערליי שענדליכע אויסרופען, ווי למשל „שווייביודען", „יוד, פגר" א. ד. גל. עס איז אויסגעבראכען א געשלעג, בעת וועל-כען עס האבען זיך געשטעלט אויף דער זייט פון די בעפאלענע יודען פיל דורכגעהער קריסטען. די היטלעריסטען האבען שלעכט אפגעשניטען. אין דער צווישענצייט איז אלארמירט געווארען פאליציי, וועלכע האט די היטלעריסטען אפגעפיהרט אין פא-ליציי-אמט און פון דארט — צו דער דייטשער גרע-נעץ.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך
3
יח
סיון תרצ"א

יוני
זון-אויפגאנג 3.24
זון-אונטערגאנג 7.44

פאבאר פון יאהרגאנג 1910

היינט, מיטוואך שטעלען זיך:

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 1
(זאקאנטנע 82)

מענער פון יאהרגאנג 1910, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 פאליציי-קאמיסאריאט, די פאמיליען-נעמען פון וועלכע עס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

Ł R

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 2
(אגראדאווא 34)

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4-טען קאמי-סאריאט — מיט די אותיות:

I S Sz Sch Ś

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 3
(אל. קאשטשושקי 21)

פאבאראווצעס פון די יאהרגענג 1911, 1912, 1913, (פרייוויליגע) פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 קאמיסאריאטען.

די איינמעלדונגען
אויף מלוכהשע אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע פוי'שע ארבייטער

(מ) דער אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטס-לאזע ביים לאדזער מאגיסטראט האט אנגעהויבען אנצונעהמען איינמעלדונגען פון ארבייטסלאזע, כ'וי-שין ארבייטער אויף דער דרינגענדער מלוכהשע אונ-טערשטיצונג אויפ'ן חודש יוני.

היינט, מיטוואך: M N O
פרייטאג P R S
שבת: T U W Z

וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי אויף אורלויב

(2) נעכטען האט דער לאדזער וויצע פרע-זידענט ראפאלסקי אנגעהויבען זיין 6-וואכעדיגען אורלויב. דעם 8 ק. ח. נעהמט ער ווידער איבער זיין אמט.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. ליינוועבער (פרייהייטס פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינאר-סקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטרקאווער 127), א. פערלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער (וואלטשאנ-סקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקא 27).

פון לעגיאן א. נ. פון פולק. בערעק יאסעלעוויטש

מארגען, דאנערשטאג, ארדענט איין דער לע-גיאן פאר זיינע מיטגלידער א אבטיילונגס-מארש אויפ'ן שטח — לאדז — ווידזעוו — אנדזשעיעוו — ווישניאווא-גורא, צוזאמען 16 קילאמעטער, דער ארויסמארש פון לאקאל פון לעגיאן, סקלאדאווא 15 7 אין דער פריה. די ערשטע אבטיילונגען קומען אן אויפ'ן ארט פון 9 א זייגער אן, יעדע אבטיי-לונג צעהלט 6 מאן אונטער דער אנפיהרונג פון א אונטעראפיציר. די פאליציי-קאמענדע אין וויש-ניאווא-גורא האט שוין געמאכט די געהעריגע צו-גרייטונגען.

עס ווערען צוגעמאכט 200 בעקערייען

(2) אין צוזאמענהאנג מיט דער אדורכגעפיהר-טער לוסטראציע, ווערען אין לאדז בקרוב צוגע-מאכט אנ'ערך 200 בעקערייען, וועלכע זענען קוואַ-ליפיצירט געווארען בשעתו אלס נישט-היגיענישע, און האבען בעקומען צייטוויילגע פראלאנגאציעס.

א גנבה אין א שטיבעל

(מ) פאריגע נאכט האבען זיך גנבים איינגע-קריגען אין שטיבעל אויף פאלודניאווא 6, און א-רויסגעגנבעט פון דארט פערשידענע חפצים אויף אנ'ערך 700 זלאטעס.

פון „וויזא"

היינט מיטוואך 9 א זייגער אוועגד קומט פאר אין די זאלען פון „וויזא" שענקעוויטשא 26 א קאלעקטיווער רעפעראט א.נ. „אויף דער שוועל פון נייעם שול-יאהר" עס וועלען רעפערירען: פראפ' ד"ר שוויג, ב. ספעקטאר. ד"ר א. טארטאקאווער און אינזש. זשעלינסקי. נאכ'ן רעפעראט דיסקוסיע. איינטריט פריי.

פון דהאנדעלס-געריכט

אין מאי פ. י. איז ערקלערט געווארן אלס באנקראט די אקציען-געזעלשאפט „מוירייצי טוימאן". איצט האט דאס געריכט אויף דער בקשה פון דער מיילאנדער פירמע „פראנטשעסקא פאסאטי" צוריקגעצויגען דעם באנקראט-טערמין פון דער פירמע טוימאן אויפ'ן 30 אפריל 1929.

* * *

אין דעמזעלבען טאג איז בעשטעטיגט געווארן דער אפמאך פון דער פירמע „מענדעל בערלינסקי" (זאקען-פאבריק אויף ציגעל גאס 68) מיט איהרע קרעדיטארען, וועלכע ווערען רעגולירט מיט 70 פראצ. אויסגעצאהלט 4 האלב-יאהריגע ראטעס.

* * *

ס'איז אויך בעשטעטיגט געווארן דער אפמאך פון דער פירמע „מ. אמולער", גאוואמיעיסקא 18 — רעגולאציע 12 פראצענט אין 4 ראטעס צו 3 פראצ. נאך 6 חדשים.

* * *

אין דעם ענין „הערמאן ל. גרינשפאן", הורט-פערקויף פון גלאזווארג און קוך-געשיר אויף פאר-מארסקא 18, וועלכען דאס קרייז-געריכט האט בשעתו אפגעזאגט צו פראלאנגירען די צאהלונגען — האט דאס אפעלאציע-געריכט דעם אורטייל סקאַ-סירט און פראלאנגירט די צאהלונגען אויף 3 חדשים.

וויטערע דעמאנסטראציעס פון ארבייטסלאזע
א דעלעגאציע פון ארבייטער פאהרט ארויס קיין ווארשא

(א) נעכטען האבען זיך ווידער ארבייטסלאזע סעזאן-ארבייטער פערזאמעלט פאר'ן בנין פון דער קאנאליזאציע-אפטיילונג ביים מאגיסטראט. זיי זע-נען פונאנדערגעטריבען געווארען דורך דער פא-ליציי. אין דערזעלבער צייט האבען די פערזא-מעלטע ארבייטסלאזע ביים פ.פ.ס. אויף קילינסקא גאס דעמאנסטראטיוו פערלאנגט, מ'זאל זיי צונעה-מען צו דער ארבייט. אויך דא האט אינטערווע-נירט פאליציי און פונאנדערגעטריבען די דעמאנ-סטראנטען. אויך פאר'ן בנין פון מאגיסטראט, אויפ'ן פרייהייטס-פלאץ זענען פארגעקומען דע-מאנסטראציעס פון ארבייטס-לאזע, וועלכע די פא-ליציי האט אויפגעלעזט.

אונאפהענגיג פון די גאסען-דעמאנסטראציעס זענען פארגעקומען בעראטונגען אין בעזונדערע פעראיינען און דערביי איז אנגענומען געווארען א בעשלוס צו פאדערן פון דער רעגירונג עס זאלען בעשטימט ווערען קרעדיטען, כדי צו פער-ברייטערען די סעזאן-ארבייטען, און צווי-ארום צו דערלייכטערען די שווערע לאגע פון די ארבייטס-לאזע. א ספעציעלע צווישען - פעראיין-דעלעגאציע וועט היינט ארויספאהרען קיין ווארשא, וואו זי פארשטעלען דעם מעמאריאל פון די פעראיינען דעם פרעמיער, דעם אינערן-מיניסטער און דעם ארבייטס-מיניסטער.

דער לאדזער שטאט-בודזשעט
איז אפגעווארפען געווארען דורכ'ן אינערן-מיניסטעריום

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, איז דער פרעלימינאר-בודזשעט אויפ'ן יאהר 1931|32 וואס איז אנגענומען געווארען דורכ'ן שטאט-ראט און איבערגעשיקט געווארען צום בעשטעטיגען אין אינערן - מיניסטעריום — אפגעווארפען געווארען דורך דער צענטראל-מאכט. וועלכע האט געמאכט אין איהם פערשידענע אויסבעסערונגען. אין צו-זאמענהאנג דערמיט דערוויסען מיר זיך אויך, אז דאס מיניסטעריום האט בדעה אפצוהאלטען א קאנ-פערענץ מיט פארשטעהער פון לאדז, און צו דעם צוועק זענען שוין אויסגעפאהרען אלס דעלעגא-טען דער פרעזידענט זשעמיענצקי, וויצע-פרעזי-דענט וויעלינסקי און דער לייטער פון דער פי-נאנץ-אפטיילונג ביים מאגיסטראט כוואלבינסקי. די דאזיגע דעלעגאציע וועט דארט אפהאלטען א קאנ-פערענץ מיט דעם דירעקטאר פון זעלבסטפער-וואלטונגס-דעפארטאמענט ביים אינערן-מיניסטעריום.

אנ'אומשולדיגער קרבן

(2) מיט עטליכע טעג צוריק האבען מיר אי-בערגעגעבען וועגען א בעדויערענסווערטען פאל, ווי אזוי די 15 יאהריגע רחל מילער האט אויסגעשראכט א בלבול אויף א פריזיר, ביי וועלכען זי האט געאר-בייט, אז ער האט זי פערגוואלדיגט. עס איז פארגע-קומען א פראצעס וועגען דעם ענין, אויף וועלכען עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער פריזיר איז אין דעם פאל בישט שולדיג; ער איז בעפרייט גע-ווארען, און דאס מיידעל איז צוגעצויגען געווארען צו גערכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

אין איבערגעבען אבער די געשיכטע גופא זע-בען מיר דורך דער פרעסע-ביורא אריינגעפיהרט .. ע-ווארען אין א פערדריסליכען טעות, וועלכען מיר בעסערען דא אויס:

דער בעשולדיגטער פריזיר איז געווען נישט צעדראווסקי פון פאלודניאווא 4, נאר א געוויסער גרינבוים פון פילסודסקיעגא 4.

דער ה' צעדראווסקי איז, אלזא, אנ'אומשול-דיגער קרבן פון א דעפארטערישער פאנטאזיע.

צוויי גרויסע דארפס-שרפות
דער היזק גרייכט אין די הונדערטער טויזענטער

(2) נעכטען איז פון א דונער אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אין דארף קאביעלע וויעלקיע, הינטער לאדז. עס זענען פערברענט געווארען 19 ווירטשאפטען. דער היזק בעטרעפט העכער 200,000 זלאטעס.

א צווייטע גרויסע שרפה איז אויסגעבראכען אין דארף וויקלאוו, גמינע קרושין, וואו עס זענען פערברענט געווארען 5 הייזער מיט פערשידענע פערבויאונגען. דער היזק בעטרעפט 50,000 זל. אין די פלאמען איז אומגעקומען א 5-יאהריג קינד.

— יעמוד, מוירייצי פאזנאנסקי!
— ע', כ'געהער נישט צו דער יודישער קהלה...

(א) בשעתו האט דער בעקאנטער אינדוסטריע-לער מוירייצי פאזנאנסקי געמאלדען אין דער יודי-שער גמינע, אז ער טרעט פון איהר ארויס, און גלייכצייטיג האט ער וועגען דעם געמאלדען אין דער לאדזער סטאראסטווע און וואיעוואדזטווע, כדי פטור צו ווערען פון צאהלען גמינע-עטאט. (אז מ'-שמועסט: קריזיס...).

די גמינע האט אבער נישט אויפגעהערט צו שיקען ווייטער די מאנידונגען, און מחמת פאזנאנסקי האט זיי צוריקגעקערט, שיקט זי זיי איצט דורך דער פערמיטלונג פון דער סטאראסטווע.

אין דעם לעצטען „דזשעניק וואיעוואודזקי" איז אפגעדרוקט א מעלדונג פון דער סטאראסטווע, אין וועלכער פאזנאנסקי ווערט אויפגעפאדערט צו ערלע-דיגען דעם ענין, אויב ער וויל נישט מ'זאל ביי איהם דאס געלד אויפמאהנען בדרך סעקוועסטער.

ווי מען דערוויסט זיך אבער, האט דער אויפגע-פאדערטער נישט בדעה משלם צו זיין, און ער רע-כענט צו אינטערווענירען אין וואיעוואדע-אמט און אפילו אין העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל.

געפאקט די ריכטיגע פויגעל-בחור'טע
זי איז א לאדזעריז פון לאדז טאקי...

(2) אין משך פון די לעצטע 2 חדשים האט די לאדזער פאליציי בעקומען ידיעות פון ווארשא קראקע, לעמבערג און באוואגרודעק, וועגען עפעס א געהיימניספולער לאדזעריין, וואס נארט ארויין צו זיך אדער אין די האטעלען פערשידענע מאנסלייט און „מאכט זיי גאלע "אויף א מיאוסען אופן.

אויך אין לאדז גופא האט די פאליציי אנגעהויבען צו בעקומען אזעלכע אנקלאגעס וועגען עהנליכע "מעשים טובים" אין לאדז.

ערשט מיט א חודש צוריק האט מען אזא אנקלאגע דערהאלטען פון אנ'אנגעקומענעם פראַ-ווינציאר סוחר, וועלכען אזא מין געהיימניספולע דאמע האט פערטשעפעט לע'ם „גראנד האטעל", און פערפיהרט צו זיך אויף פאבריטשנא 2, אין א „מיידעלערקע" (פארוואס זאל מען נישט זאגען „מיידעלערקע", אז מען זאגט „קאוואלערקע"?...) און דארט האט זי איהם בעגנבעט פון קאפ ביז די פיס: דאס גאנצע געלד איהם צוגענומען מיט'ן זייגער (אפשר א דרשה-געשאנק...) מיט דער פאַ-פיראשניצע, (אפשר א מתנה פון שווער און שוויי-גער...)

האט קודם כל פאליציי פעסטגעשטעלט, אז אין דעם דאזיגען צימער איז געווען געמאלדען א גע וויסע צעלינא קראשעווסקא, 26 יאהר אלט...

לאזט זיך אבער אויס, אז די דאזיגע פעסט-שטעלונג איז געווען א פאלשע, ווארום אז א גע-היים-אגענט האט זי נעכטען ארעסטירט 2 ביי-נאכט אויף רוג קילינסקא און גלובנע, ביים שלי-סען א ליבע-טראנזאקציע מיט 2 יונגעלייט, האט זיך ארויסגעוויזען אז זי איז טאקע.... זי — די זעל-בע פויגעל-בחורט'ע, און הייסען הייסט זי יוזעפא סטאנימסקא, און אלט איז זי 26 יאהר, און דאס איז דערווייל — סוף מעשה.

דער נעכטיגער שטורעם
האט אנגעמאכט חורבנות אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע

(מ) דער נעכטיגער שטורעם האט אנגעמאכט גרויסע חורבנות אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

עס זענען קאליע געווארען עטליכע הונדערטליג קילאמעטער תבואה און פון די דונערען זענען ענט-שטאנען 7 שרפות אין דערפער.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2. געוו. ענגלישער זאל (פויש רעמאנטירט).
דירעקטאר: דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילען פון דוד הערמאן-טעאטער
מיט'ן אנטייל פון פרעמיער פון דער ווילנער טרופע
יוסף קאמען

היינט, מיטוואך, דעם 3-טען יוני, 9 א זייגער אין אווענד
שווער צו זיין א יוד
קאמעדיע אין 3 אקטען מיט א פראלאג פון שלום עליכם.

מארגן, דאנערשטאג, 9 אין אווענד פאפולערע פארשטעלונג פון 75 גר. ביז 2 זל.
מאן, ווייב און רעוואלוציע

פרייטאג, 9.30 אין אווענד — בענייאונג
א מעשה מיט הערשעלע אסטראפאליער פון מ. ליפשיץ

ס'בעטייליגען זיך: געוועזענע מיטגלידער פון דער ווילנער טרופע — אולריך דוד, בירגבוים דוד, הירשפעלד זלמן, מעסינגער מיכאל, קעניג דינה, קורלאנדער יעקב מיט דעם פרעמיער יוסף קאמען בראש, ווי אויך נערה רבקה, יחיאל ראקאוו, בת-שבע.

אינסצעניזאציע און רעזשי: דוד הערמאן. אדמינ. לייטער: א. גאריעלאוו.
בילעטען צו בעקומען אין קאנדיטארייי פון ה' ראשגאלד (פיעטריקאווער 38) און א גאנצען טאג אין דער קאסע פון טעאטער.

יובילעאום-פייערונג פון קליינ-הענדלער-פעראיין

שבת אווענד איז אין בעולינער זאל פארגעקומען א יובילעאום-פייערונג צוליב דער 5-יעהריגער עקזיסטענץ פון מארק און מארק-שטייער סעקציע ביים קליינהענדלער-פעראיין (סטארי רינעק 10). דער פרעזעס ה׳ מענדל מינץ עפעוט די פייערונג. דער ארקעסטער שפילט דעם פוילישען נאציאנעלען הימן און „התקוה" און עס הויבען זיך אן די בעגריסונגען: לאוויק יאעל, משה לימאן, שמואל לעוו, מנחם קירשבוים, אדוואקאט טייטעלבוים און די פארשטעהער פון די סעקציעס. דאס שלוס-ווארט בעקומט דעפ. ד"ר ראזענבלאט. ד"ר ראזענבלאט שניידט דאן איבער דעם באנד פון „גאלדענעם בוך" און מאכט די ערשטע איינשרייבונג. דערויף פערשרייבען זיך אויך די איבעריגע אנוועזענדע געסט און אלע שפענדען גרעסערע סכומים פאר די גמילת-חסדים קאסע פון פעראיין. נאך דער פייערונג קומט פאר א באנקעט פאר די איינגעלאדענע געסט.

פאלקס-מיטינג מיט׳ן אנטייל פון דעפ. י. גרינבוים

שבת, דעם 6 ה. ח. וועט ווילען אין אונזער שטאט דער פרעזעס פון צ. ק. פון דער ציונ. ארגאניזאציע אין פוילען דעפ. יצחק גרינבוים, נאך זיין צוריקקומען פון לאנדאן, וואו ער האט זיך בעטייליגט, אלס מיטגליד פון דער פאליטישער קאמיסיע ביי דער ציונ. עקזעקוטיווע, אין די לעצטע אונטערהאנדלונגען מיט דער ענגלישער רעגירונג.

דעפ. י. גרינבוים וועט אויפטרעטען אין א פאלקס-מיטינג אין זאל „הזמיר" (אל. קאשטשושקי 21) א. ד. ט. „די אונטערהאנדלונגען פון דער יודישער אגענץ מיט דער ענגלישער רעגירונג און אונזער שטעלונג צום 17 ציונ. קאנגרעס".

א קינדער-פארשטעלונג פון די בארכאוו-שולען

דעם קומענדיגען שבת אינדערפריה וועט אין פילהארמאניע-זאל פארקומען א קינדער-פארשטעלונג אין דער אויספיהרונג פון די שילער פון דער בארכאוו און פרץ שולען.

ס׳וועט אויסגעפיהרט ווערען א קינדער-אפער „אין בלומען-לאנד" מיט מוזיק און טענץ. אינסצעניזאציעס: „די שטאט" פון קולבאק און „צווייגעלטען" פון יוליאן טובים (אין פויליש).

ס׳וועלען אויך אויפטרעטען די קליינינקע פון שורעק קינדער-היים מיט א ריטמיש שפיל א. נ. „יונגעלעך — מיידלעך". א חוץ דעם וועלען דורך די שילער אויסגעפיהרט ווערען א גאנצע רייה גימנאסטישע פראדוקציעס און פיראמידען.

די רעזשי פון דער אפער און פון די אינסצעניזאציעס ווי אויך די פלאסטיק געפינט זיך אין די הענט פון דער ריטמיק-לערערין פרל׳ זינע קרוש. מיט די גימנאסטישע איבונגען פירט אן דער אינסטרוקטאר י. בערלינסקי.

Dr. med. J. BETTE
ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
Piotrkowska 6, telef. 148-95.
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—6 נאכמ.

ד"ר ר. שטריקער איז לאדז

מארגען וועט דער חשוב׳ער גאסט האלטען א רעפעראט א. ד. ט. „פארוואס בין איך געווארען א רעוויזיאניסט?"

דעם הייניגען דאנערשטאג וועט דאס יודישע נאציאנאלע לאדז האבען ביי זיך א חשוב׳ען גאסט, דעם בעוואוסטען נאציאנאלען עסקן, ד"ר ראבערט שטריקער פון וויען.

כידוע, איז ד"ר שטריקער געוועזען איינער פון די נאהענטסטע און טיכטיגסטע מיטארבייטער פון ד"ר הערצל.

אין וויען איז ער יאהרען לאנג געשטאנען בראש פ׳ „על המשמור", און איז מפורסם געווארען ווייט איבער די גרעניצען פון זיין היים-שטאט אלס אינטערעסאנטער, טעמפעראמענטפולער און גייסטרייכער נאציאנאל-פאליטיקער.

ער האט אויך די גאנצע צייט רעדאקטירט די „נייע שטימע".

מיט דריי חדשים צוריק איז ער ארויסגעטראטען פון „על המשמור" און זיך אנגעשלאסען אין די רעוויזיאניסטען. מיט איהם איז אויך מיטגעגאנגען דער גרעסטער טייל פון דעם ווינער „על המשמור". אויך די „נייע שטימע" איז אריבער צו די רעוויזיאניסטען.

איצט, אין צוזאמענהאנג מיט׳ן קומענדיגען ציוניסטישען קאנגרעס, קומט דער ד"ר שטריקער קיין לאדז אויף דער איינלאדונג פון צ. ק. און מארגען, דאנערשטאג וועט ער האלטען א רעפעראט אין דער „פילהארמאניע" א. ד. ט. „פארוואס בין איך געווארען א רעוויזיאניסט?"

מ׳גנב׳עט בלומען פון קברים

נעכטען האט מען בעגנב׳עט דעם יודישען בית-עולם

(א) לעצטענס איז צו די כל׳ערליי לאדזער אנשיקענישען צוגעקומען נאך אן אנשיקעניש: מ׳האט זיך גענומען צו גנב׳ענען בלומען פון קברים פון אלע היגע בית-עלמנים...

גאר פשוט גנבים כאפען זיך אריין ביינאכט אויף די „גוטע ערטער" און בעראבעווען די קברים פון די בלומען-פערפוצונגען.

נעכטען ביינאכט האט מען אזוי ארום צושערדיגט די קברים אויפ׳ן יודישען בית עולם און אנגעמאכט היזקות אויף אנ׳ערך 600 זל.

ווייזט אויס — ס׳איז צום „מסחר".

פאליציי האלט אבער נישט דערפון, און ס׳ווערט געוואר׳ענט, אז ווער עס וועט געכאפט ווערען ביי אזא שטיקעל ארבייט פון רייסען קברים-בלומען, וועט גאר מיאוס אפשניידען.

פאר׳ן בעקומען א פאטש

האט ער געגעבען מיט א מעסער איז הארץ

(2) נעכטען איז געשטאנען פאר׳ן געריכט איינער מיט׳ן נאמען מיקאלאי לאבאנאוו, א בעקאנטער מארק-גנב (א גרויסער יחסן: שוין געזעסען 20 חדשים אין סטודזשעניצער אויסבעסערונגס-הויז...) פאר׳ן דערהרגענען דעם 28 נאוועמבער פ. י. אויפ׳ן באלוטער פלאץ א געוויסען ראמאן אלטשיק׳ן פון זאכאדניע 20.

לאבאנאוו איז יענעם טאג געגאנגען אויפ׳ן פלאץ מיט זייבע צוויי קאלעגען און נישט ווילענדיג א שטויס געטון אלטשיק׳ן, האט איהם יענער געגעבען א פאטש. אלס א רעשט פונ׳ם פאטש האט לאבאנאוו מכבד געווען אלטשיק׳ן מיט א מעסער אין הארץ אריין און איהם קאלט געמאכט...

איצט האט ער דערפאר בעקומען 8 יאהר צו זיצען.

היינט און פאלג. טעג!
אויפ׳ן אלגעמיינעם פערלאנג פון ג׳ פובליקום ווערט געגעבען דער פילם, וואס פערפישופט דעם צושויער א. נ.

ליבעס-פאראדע

רעזשי: **Ernest Lubicz**
אין די הויפט-ראלען:
Janette Mac Donald
Maurice Chevalier

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאכמיטאג
שבת, זונטאג און יום-טוב 2.30 בייטאג
פאפולערע פרייזען.
דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

עקספארט פון פלייש קיין פראנקרייך

ווי בעקאנט איז א דעלעגאציע פון פלייש-הורטאווניקעס ארויסגעפאהרען קיין פאריז וועגען אנקניפען אונטערהאנדלונגען מיט די דארטיגע מאסגעבענדע ספערען מכח ארויסשיקען בהמות און פלייש פון לאדז קיין פראנקרייך.

די אונטערהאנדלונגען האבען געהאט א גינסטיגען פערלויף און די דעלעגאציע וועט מארגען אפגעבען א בעריכט פון איהר ארבייט אין פעראיין פון פליישער-הורטאווניקעס אויף פאדזשעטשנא 10.

היינט פייערליכע ערעפנונג פון נייעם רעווי-טעאטער „גאלדענע קאטשקא"

היינט, מיטוואך, דעם 3-טען ד. ח. 8.15 אווענד און 10,15 אווענד וועט אין גארטען שענקעוויטשא 40 פארקומען א פייערליכע ערעפנונג פון דעם נייעם רעווי-טעאטער „גאלדענע קאטשקע" מיט׳ן אנטייל פון די בעריהמטע ארטיסטען: יאנינא מאדזשארובנא מיט איהר לעצטען קלו „קלאנג-פילם" און אנדערע.

אלזא היינט 8,15 און 10,15. די גאנצע לאדזער עליטע טרעפט זיך היינט אין גארטען שענקעוויטשא 40 אויף דער אינאוגוראציאנס-פארשטעלונג „די פרעהליכסטע פאראדע".

קיפאז

אויף א יורידישער עצה

גילטיג מיטוואך דעם 3-טען יוני

א בעקאנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאקציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט" — פון דעם זעלבען טאג. —

רפאל און דארא אלטשולער

אנ׳אמעריקאנער פעטער זוכט אייך

א געוויסער אלטשולער אין ניו-יארק זוכט די קינדער פון זיין פערשטארבענעם ברודער נפתלי. די קינדער הייסען רפאל און דארא. זיי דארפען זיך געפונען אין לאדז. די זעלבע זאלען זיך מעלדען אין רעדאקציע פון 6—8 אין אווענד.

זיך קאנסטיטואירט די נייע פערוואלטונג

פון צענטראלען סוחרים-פעראיין פיעטרקאווער 10

די נייע געוועהלטע פערוואלטונג פון צענטראלען סוחרים-פעראיין פיעטרקאווער 10 האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופ׳ן: פרעזעס רעד. עמנואל האמבורסקי, וויצע פרעזעסען: דעגענשטיין און אינוש. ג. פראשקער, סעקרעטארען איגנאצי יאשונסקי און מאקס האלפערן, ווירטען מ. ביאלער און ח. שטיינשניידער, קאסירס מ. גארדאן און ל. מאזור.

פון דוד הערמאן-טעאטער

היינט, מיטוואך, די שטארק אויסגענומענע קאמעדיע פון שלום-עליכם „שווער צו זיין א יוד" מארגען פאפולערע פארשטעלונג — „מאן, ווייב און רעוואלוציע" פון 75 גר. ביז 2 זל. פרייסאנג בענייאונג פון דער קאמעדיע, וועלכע איז פאראיאהרען געשפילט געווארען פון די זעלביגע שוישפילער אין דער ווילנער טרופע — „א מעשה מיט הערשעלע אסטראפאליער" מיט יוסף קאמען אין דער גלענצענדער קרעאציע אלס „הערשעלע".

פון באר „אלא אשינגער"

צום זומער-סעזאן גיט ארויס דער בעקאנטער אין די בריטע לאדזער קרייזען באר „אלא אשינגער" פיעטרקאווער 30 טעל. 20591 צו בעדייטענד פערקלענערטע פרייזען, געשמאקע און געזונדע פריהשטיקען, מיטאגען און ווערנדברויטען.

א חוץ דעם ווערט עמפעהלט די בעקאנטע מיט זייער גוטסקייט שניטקעס, ווארימע צופייסען און ביר.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, ד. 3 יוני

12.05 צייט-סיגנאל. 13.15 גראמאפאן-פליטען. 13.25 טאג-פראגראם, קינא- און טעאטער-רעפערטואר. 15.45 פארלעזונג. 16.00 קאמוניקאטען. 16.30 פראגראם פאר קינדער. 16.45 גראמאפאן-פליטען. 16.50 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער. 17.35 גראמאפאן-פליטען. 17.45 פארלעזונג. 18.00 באלעט-מוזיק. 19.20 פערשידענעס. 19 40 פארטראג. 19 50 ראדיא-טאג-בעריכט. 23.25 ווארשאווער אפערע „זשאקאנדע". 24.00 קאמוניקאטען.

ר. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. ערא׳טישער ראמאן פון לאדזער לעבען

(26

„כארט" האט אפגעווארט זיין טראנספארט, וועלכער איז צוגעפאהרען צו דער שיף, מיט עטליכע מינוט פאר דעם ווי דער קאפיטאן האט געגעבען א צייכען די שיף זאל אפגעהן, די 11 מיידלעך זענען געווען אין א גוטער שטימונג, זיי האבען געהאט פאר זיך די פערספעקטיווען פון רוהם און רייכטום. זיי האבען געהאט אין מאש גוטע קאנטראקטען מיט דעם דירעקטאר ארענסקי. נאכדעם ווי די טרופע איז ארויף אויף דער שיף האט מען אויפגעהויבען דעם אנקער און די שיף האט זיך שוין אנגעהויבען צו ריהרען. אין דעם אויגענבליק איז אבער אנגעקומען א פערשפעטיגטער פאסאזשיר, א צוטראגענער פילאזאף, מיט לאנגע האר און בלויע ברילען, ער איז ארויף אויף דער שיף, מיט א קליינער וואליזע און אויסגעוואכט זיין קאיוטע, אלע פאסאזשירען האבען אויסגעלאכט דעם צוטראגענעם פראפעסאר, וועלכער האט זיך אבער דערויס גארנישט געמאכט.

די שיף איז ארויסגעפאהרען אויפ׳ן מיטען ים, וועלכער איז געווען רוהיג, דאס וועטער איז געווען א הערליכעס, די זון האט געווארימט און קיין איינער פון די פאסאזשירען איז נישט געבליבען אין דער קאיוטע, נאר ארויס אויפ׳ן דעק פון שיף. אויך דער פראפעסאר איז ארויסגעקומען און זיך בייגירדיג אריינגעקוקט צווישען די פאסאזשירען, ער האט עפעס געזוכט אזוי, אז קיינער זאל דאס נישט בעמערקען, דאן איז ער ווען קיינער האט נישט געזעהען, אריין אין לאנגען שיפס-קארידאר, און זיך געהייסען אנמעלדען איינעם פון די מאטראסען צום שיפס-קאפיטאן.

דער קאפיטאן האט זעהר נישט גערן אויפגענומען דעם פראפעסאר, ווייל אין די ערשטע טעהן פון שיף-אפגאנג האט ער געהאט זעהר פיל בעשעפטיגונג. דער פראפעסאר לעהמאן האט אבער דורכאויס פערלאנגט צו רעדען מיט׳ן קאפיטאן אין א זעהר וויכטיגער אנגעלעגענהייט און מ׳האט איהם אריינגעלאזען אין דער קאיוטע פון קאפיטאן.

— גוט מארגען ה׳ קאפיטאן.

— גוט מארגען הער פראפעסאר! מיט וואס קען איך אייך דינען!

— קודם כל מיט דעם, אז איך זאל די גאנצע צייט וואס מיר פאהרען מיט דער שיף גילטען אלס פראפעסאר לעהמאן.

— זייט איהר דען נישט פראפעסאר לעהמאן?

— ניין, איך בין א פריוואט-דעטעקטיוו, און נישט קיין שום פראפעסאר, איך האב ידיעות פון מיינס א פריינד, אז מיט אייער שיף ווערען פערפיהרט א גרויסע גרופע מיידלעך, איך האב דעם אויפטראג נישט צו דערלאזען צו דעם, איך מוז די חברה-לייט היטען אזוי לאנג ביז מיר וועלען זיי נישט כאפען ביי דער האנד.

— קען איך אייך מיט עפעס העלפען הער דעטעקטיוו? האט דער קאפיטאן געפרעגט.

— פארלויפיג מיט גארנישט, איך האב אבער געהאלטען פאר מיין חוב זיך צו מעלדען צו אייך, כדי איהר זאלט וויסען וועגען וואס עס האנדעלט זיך.

— קענט איהר מיר זאגען, ווער די חברה-לייט זענען.

— יא, דא מיט אייער שיף פאהרט א דירעקטאר ארענסקי, וועלכער פיהרט א טרופע פון 11 מיידלעך, די אלע מיידלעך ווערען פערפיהרט אין שאנד הייזער אריין.

— הער דעטעקטיוו, איך בין צו אייער דינסט איהר קענט רעכענען אויף מיר ווען איהר וועט מיך נאר דארפען.

— איך דאנק אייך, איך וועל זיכער דארפען אייער הילף, אבער נאך נישט איצט.

— זאל איך אייך אפשר געבען עטליכע מיינע מאטראסען צו הילף?

— ניין, קיינער דארף נישט וויסען ווער איך בין, און נאך וואס איך פאהר מיט דער שיף.

— פארוואס עפעס אזוי געהיים?

— דערפאר, ווייל איך האב א חשד אז עטליכע פון אייערע מאטראסען און אפשר אפיצירען זענען פערמישט אין דעם ענין, אז זיי וייסען וועגען וואס די „טרופע" פאהרט און זענען בייהילפיג די גרויסען הענדלער פאר גוט געלד.

— צי איז דאס בכלל מעגליך?

— ליידער איז עס אזוי. איך האב גאנץ געטרייע, ידעות, איך ווייס אבער נישט וועגען וועלכע מאטראסען ס׳האנדעלט זיך.

דער פראפעסאר איז ארויס און מיט א בוך אין דער האנד זיך אוועקגעזעצט אויף דער דעק פון שיף, ער האט געלייענט נאר לפנים, אין דער ווירקליכקייט האט ער אבער אבסערווירט גענוי אלץ. וואס ס׳האט זיך געטון אויף דער שיף.

אין דערזעלבער צייט, ווען פראפעסאר לעהמאן איז געזעסען ביים שיפס-קאפיטאן איז אין זייער קאיוטע צווייטער קלאס געזעסען אדאלף מיט׳ן „כארט" און צופרידענע פון דעם גליקליכען ארויספאהרען זיך אויף דער שיף, געמיטליך צווישען זיך געשמועסט.

(פארטזעצונג קומט).

פופציג טויזענד מענשען איז אמעריקא

מאכען יעדען יאהר א פערזוך צו בעגעהן זעלבסטמארד

(אַ בריף פון אַמעריקע)

פון מ. גלעבאָוויטש.

לויט אַן־אויספאָרשונג, וואָס איז געמאַכט געוואָרען די לעצטע צייט, גרייכט אין אַמעריקע די צאָהל פון זעלבסטמערדער ביז צוואַנציג טויזענד אַ יאָהר.

אַנ׳ערך צוואַנציג טויזענד מענשען אין אַמעריקע מאַכען יעדען יאָהר אַ סוף צו זייער לעבען דורך פערשידענערליי מיטלען און נישט ווייניגער ווי נאָך דרייסיג טויזענד מענשען פרובען בעגעהן זעלבסטמאָרד, אָבער מען ראַטעוועט זיי אָפּ.

דאָס הייסט, אַז אַרום און אַרום מאַכען אין אַמעריקע פופציג טויזענד מענשען יעדען יאָהר אַ פערזוך צו בעגעהען זעלבסטמאָרד; צוואַנציג טויזענד פון זיי געלינגט עס דורכצופיהרען דעם פערזוך, און דרייסיג טויזענד ווערען געראַטעוועט בעצייטענס.

די ציפערען, מיט וועלכע איך בענוץ זיך דאָ, זענען גענומען פון אַנ׳אויספאָרשונג, וואָס איז געמאַכט געוואָרען וועגען דעם יאָהר 1930. געמאַכט די אויספאָרשונג האָט ד״ר ל. האָפמאַן.

נאָך קיינמאָל אין די פריהערדיגע יאָהרען האָבען אַזוי פיל מענשען נישט געמאַכט קיין סוף צו זייער לעבען ווי אין דער לעצטער צייט. אין די צייטונגען וואַרפט זיך דאָס אפשר נישט אַזוי פיל אין די אויגען, ווייל די מעהרסטע פון די, וואָס בעגעהן זעלבסטמאָרד, זענען אָרימע און נישט קיין אָנגעזעהענע מענשען. מע זהאָט פון זיי ווייניג געהערט ביים לעבען און מען הערט פון זיי ווייניג נאָכ׳ן טויט.

דער איצטיגער קריזיס איז, עס פערשטעהט זיך, נישט ווייניג שולדיג אין דעם, וואָס די צאָהל פון זעלבסטמאָרדען איז די לעצטע צייט אין אַמעריקע געוואָרען אַזוי גרויס. מענשען האָבען פערלאָרען אַלץ, וואָס זיי האָבען פערמאָגט, מענשען זענען שטאַרק פעראָרימט געוואָרען, האָט דאָס זיי געטריבען צו פערצווייפלונג, און אַ סך פון זיי, די שוואַכערע, אָדער די שוואַכזיניגערע, ווי איינער געוויל האָבען, האָבען בעשלאָסען, אַז איידער אַזאַ לעבען, איז שוין בעסער דער טויט.

אָבער קריזיסען זענען דאָך געווען אין אַלע צייטען שוין נישט איינמאָל. פונדעסטוועגען איז די צאָהל פון זעלבסטמאָרדען קיינמאָל נישט געווען אַזוי גרויס. נו, שטעלט זיך אַ פראַגע: פאַרוואָס איז דאָס איצטער געוואָרען אַזוי, אַז ווען אַ מענש פערלירט געלד, ווען ער ווערט אָן זיין פערמעגען, זאָל ער ווערען אַזוי פערצווייפעלט, אַז ער זאָל שוין פאַר זיך קיין אַנדער אויסוועג נישט זעהען, ווי נאָר דעם טויט?

כדי צו ענטפערען אויף אָט דער פראַגע, דאַרף מען אַביסעל מעהר אַנאַליזירען דעם גייסט פון דער היינטיגער צייט.

די היינטיגע צייט, — צו אונזער גרויסען בעדויערען, — צייכענט זיך אויס דערמיט, וואָס געלד שפּילט די גרויסע ראָליע אין לעבען. געלד איז די וועלט — דאָס איז געוואָרען דאָס שלאַג־וואָרט. ספּעציעל אין אַמעריקע. ווען איינער האָט אַ סך געלד איז ער דערמיט שוין במילא אַ וויכטיגע פערזענליכקייט, האָט ער די מאַכט, האָט ער די דעה און אַלע שטרייכען זיך אין איהם; מען קלויבט איהם אויס אַלס פרעזידענט אין אַ סאָסייעטי, מען גיט איהם אָפּ כבוד אומעטום, און וואוהין ער קומט זעהט ער זיך אָן.

מעג דער זעלבער מענש האָבען אַ סך גייסטיגע מעלות, מעג ער זיין אַ גרויסער לערנער, אַ גרויסער קענער, אַנ׳אמת אינטעליגענטער מענש, איז דאָס ביי דער אַזוי גערופענער „געזעלשאַפט" נישט וויכטיג. און ווען ער פערלירט זיין געלד, ווען ער איז מעהר נישט רייך, און בלייבט איבער בלויז ביי זיין אינטעליגענץ, ביי זיין וויסען, ביי זיינע קענטעניסען, האָט דאָס ביי קיינעם פון דער אַזוי גערופענער „געזעלשאַפט" נאָר נישט די ווערט, און מען קוקט זיך מעהר נישט אום אויף איהם.

ער איז שוין מעהר קיין מענש נישט.

עס איז נישט ווי אַמאָל, ווען תורה און מעשים טובים זענען געווען וויכטיגער, ווי רייכקייט. אַמאָל, ווען אַ מענש האָט נישט געהאַט קיין געלד און האָט אָבער דערפאַר געהאַט תורה, האָט ער געפיהלט אַז ער האָט מיט וואָס זיך איבערצונעהמען. מענשען האָבען פאַר איהם געהאַט רעספּעקט, אַפילו ווען ער האָט קיין געלד נישט געהאַט.

געלד איז נישט געווען דער עיקר.

די גייסטיגע מעלות פון אַ מענשען זענען געווען זעהר וויכטיג.

און דער אמת איז געווען דער, אַז מיט יאָהרען צוריק האָט זיך אַ גראָבער יונג געפיהלט נישט אין קיין קלייגע פערלעגענהייט ווען ער איז גראָד געוואָרען רייך. אין די קליינע שטעטלעך, אין דער היים פלעגט מען פון אַזאַ רייכען „פּראָסטאַק" מאַכען חוזק און מען פלעגט זאָגען, אַז די רייכקייט פּאַסט איהם פונקט ווי אַ חזיר אויער־רינגלעך.

דער דורכשניטליכער טיפּ „אַלראַיטניק" אין אַמעריקע איז געווען פון יענעם טיפּ רייך־געוואָרענע „פּראָסטאַקעס", אָבער מיט מעהר חוצפה און מיט מעהר צולאָזענקייט.

פערלירענדיג דעם דרך ארץ פאַר וויסען און אינטעליגענץ, האָט ער געלאַכט פון די „לייט, וואָס קענען אין די ביכלעך", אַליין אַ פּשוט׳ער מענש, מיט ווייניג געשמאַק און נאָך ווייניגער ערציעהונג, האָט ער זיך גייציג אַ כאַפּ געטון צו די גרויסע וויגאָדעס און פערגעניגענס, וואָס געלד קען קויפען. דאָס איז ביי איהם געוואָרען דאָס גאַנצע לעבען, דער עיקר, און ער האָט אָנגעהויבען גלויבען, אַז אַזוי דאַרף טאַקע זיין,

קיין גייסטיגע אינטערעסען האָט ער נישט געהאַט און נישט געקענט האָבען.

און ווען דער קריזיס האָט איהם מיט אַמאָל צובראָכען און ער איז געבליבען אַנ׳אָרימאַן, איז ער שוין איבגאַנצען געבליבען פּוסט און לעדיג, און עס איז געווען נישט מעהר ווי נאַטירליך, אַז אַזעלכע ווי ער זאָלען זיך איבער דעם פיהלען אַזוי פערצווייפעלט, אַז זיי זאָלען שוין קיין אַנדער אויסוועג פאַר זיך נישט זעהען, ווי נאָר — מאַכען אַ סוף צום לעבען...

דער קריזיס איז אָבער נישט די איינציגע אורזאַכע פאַרוואָס די צאָהל פון זעלבסטמאָרדען איז אין אַמעריקע געוואָרען אַזוי גרויס. נישט ווייניג שולדיג אין דעם איז אויך די מלחמה, וואָס האָט איבערגעלאָזען טיפע שפּורען נאָך ביז׳ן היינטיגען טאָג.

מען האָט זיך איינגעוועהנט צו קוקען אויף מענשליכע לעבענס ווי אויף אַ ביליגער זאַך. נישט נאָר אויף יענעמ׳ס לעבען, נאָר אויך אויפ׳ן אייגענעם לעבען...

און בעהמט מען נאָכפאָלגען אין די צייטונגען די נייעסען וועגען זעלבסטמאָרדען, ווערט ווירקליך טרויעריג אויפ׳ן האַרצען, ווייל עס הויבט זיך אָן דוכטען, אַז דאָס איז איינפאַך אַנ׳עפּידעמיע.

עס בעגעהען זעלבסטמאָרד אַלט און יונגע, מענער און פרויען, און ס׳איז שוין אויך קיין נאָר ווינע נישט, אַז אַ קינד פון פופצעהן־זעכצעהן יאָהר זאָל בעגעהען זעלבסטמאָרד.

שוין נישט איין פאַל אַזאַ געווען.

פערליבט זיך אַ זיבעצעהן יאָהריגער בחור׳של אין אַ מיידעלע פון אַ יאָהר זעכצעהן און זיי טרעפען אַ סך שטערונגען אין זייער ליבע; סאַטע־מאַמע זענען געגען דעם, אָדער די פערדינסטען זענען קליינע, אָדער מע זעהט גלאַט פאַר זיך אַ נעבעל־האַפטע צוקונפט, וואָס מען קען מיט׳ן קינדערשען מוח נישט בעגעהמען, בעהמט דער בחור׳על און בעגעהט זעלבסטמאָרד...

ערשט מיט אַ קורצער צייט צוריק איז געשעהן אַזאַ פאַל:

דערוויסט זיך אַ יונגע מיידעלע, אַז איהר מוטער פיהרט זיך אויף נישט שעהן, אַז זי האָט זיך פערפלאָנטערט אין אַ סענסאַציע, וואָס קען קיין כבוד נישט צוגעבען, פאַלט זי אַריין אין אַ טיפער מעלאַנכאָליע, און ווען זי בלייבט איבער אליין אין הויז, בעהמט זי און מאַכט אַ סוף צו איהר לעבען.

---

800 מיליאָן שטערען פאלען ארונטער פון הימעל יעדען טאג

איינינע פון זיי זענען אזוי גרוים, אז זיי וואלטען געקענט אנמאכען א חורבן ווען זיי פאלען אויף דער ערד. — גליקליכער־ווייזע ווערען זיי פערברענט אין דער לופטען

אין קלאָרע, אָהן־וואָלקענדיגע נעכט זעהט מען אָפט ווי אַ שטערען „פאַלט" — דער „שטערען" ציבדט זיך פּלוצלונג אָן, גיט זיך אַ טראָג אין דער לענג מיט אַ שטאַרקען בלענדענדען שיין און ווערט באַלד אויסגעלאָשען.

מען פלעגט עס רופען אמאל „שטערען־פאַלען" אָבער עס זענען נישט שטערען, דאָס זענען מעטעאָרען, דאָס זענען שטיקער שטיין, וואָס פאַלען אַראָפּ אויף אונזער ערד, די דאָזיגע שטיינער זענען אָפּט־מאָל זעהר גרויסע, און זיי וואָלטען געקענט חרוב מאַכען אַ גאַנצע שטאָט, ווען זיי פאַלען אַראָפּ האַרטערהייט אויף דער ערד. צום גליק, אָבער, צינדען זיי זיך אָן אין דער לופט אין דער הויך און ווערען פערברענט נאָך איידער זיי דערגרייכען די ערד, דעריבער זעהט מען דעם לויכטענדען העלען פאַס פייער אין דער הויך.

די דאָזיגע שטיקער שטיינער קומען פון די ווייטסטע וועלטען, פון דעם פוסטען חלל אינ׳ם וועלט־רוים, אונזער ערד, ווי בעקאַנט, איז אַרום־געוויקעלט מיט אַ דיקער קאָלדרע פון לופט. ווען די דאָזיגע שטיינער דאַרפען דורכשניידען די לופט, בעגעגענען זיי אַ שטאַרקען ווידער־שטאַנד, די שטיינער פליהען אָבער מיט אַנ׳אומגעהויערער שנעלקייט, און רייבענדיג זיך דורך דער לופט, ווערט געשאַפען אַ היץ, וואָס זיי צינדען זיך אָן און ווערען פערברענט.

קליינע שטיקלעך, אָבער, פון די דאָזיגע שטיינער, דערגרייכען יאָ צו דער ערד, און מען געפינט זיי אָפט אין דער פאָרמע פון פערהאַרטעוועטע מעטאַלען. מען רופט זיי „מעטעאָריקען".

די „מעטעאָריקען" זענען אָפט גאַנץ בעדייטענדע שטיינער. זיי וואָלטען געקענט צושמעטערען אַ מענשענס שאַרבען, ווען עס טרעפט איהם, און עס האָט שוין פאַסירט, הגם זעהר זעלטען, אַז אַ מענש אָדער אַ חיה איז דער׳הרג׳עט געוואָרען פון אַ „מעטעאָריק".

נישט אַלע מאָל ווערען די מעטעאָרען אינגאַנצען פערברענט אין דער לופטען, עס פאַלען אַמאָל אַראָפּ ריזיג־גרויסע שטיינער אויף דער ערד, אַמאָל איז אַ מעטעאָר אַזוי גרויס, אַז ער בעוויזט נישט אינגאַנצען צו פערברענט ווערען אין דער לופטען.

אין סיביר איז פעריאָהן אַ מערקווירדיגער פּלאַץ, וואו אַ ריזיגער מעטעאָריק איז אַרונטערגעפאַלען. אַנ׳עקספּעדיציע פון וויסענשאַפטסלייט האָט נישט לאַנג צוריק אונטערזוכט דעם דאָזיגען פּלאַץ. דאָרט איז געווען אַ וואַלד, איז ער אינגאַנצען צושמעטערט געוואָרען פון׳ם גרויסען שטיין וואָס איז אויף איהם אַרונטערגעפאַלען און אַריינגעזונקען טיף אין דר׳ערד. אַ שטח פון אַ פּאָר מייל וואַלד איז צושמעטערט געוואָרען און פון דער הייסער לופט זענען פערברענט געוואָרען די ביימער און געוויקסען פאַר אַ צעהן מייל אַרום דעם אָרט.

אַזאַ מעטעאָריק ענטהאַלט אַ סך מעטאַלען אין זיך. דער מעטעאָריק, וואָס איז אַרונטערגעפאַלען זאָגען וויסענשאַפטס־לייט, ענטהאַלט 12 מיליאָן טאָן פון פערשידענע מעטאַלען, ווי אייזען, ניקעל און אַנדערע מעטאַלען.

און דעם אַמעריקען מוזעאום אָוו נעטשוראל היסטאָרי געפינט זיך איצט אַ מעטעאָריק, וואָס וועגט 36 און אַ האַלב טאָן (אַ טאָן איז צוויי טויזענט פונט). געפונען האָט איהם דער אַמעריקאַנער אַדמיראַל ראָבערט פּיערי, אין 1897, אויף אַנ׳אינזעל לעבען גרינלאַנד.

אַ צווייטער מערקווירדיגער מעטעאָריק, וואָס געפינט זיך אין אַמעריקען מוזעאום אָוו נעטשוראל היסטאָרי, הייסט „ווילאַמעט". מען האָט איהם ענטדעקט אין יאָהר 1902, נישט ווייט פון פּאָרטלאַנד, אָרעגאָן. ער איז צעהן פוס די לענג און וועגט 15 און האַלב טאָן. אין דיזען מעטעאָריק איז פעראַן טיפע אויסגעבראָכענע לעכער, אין וועלכע אַ קינד קען זיך אַריינזעצען. ער איז אַרום און אַרום צובראָכען און צוריסען, אַז ס׳איז קענטיג ער האָט געליטען פון אַ געפעהרליכען פייער.

אַ מערקווירדיגען מעטעאָר האָט מען געזעהן אין אוועגד פרייטאָג דעם 2־טען מאַי 1890. אַ בלענדענד־ליכטיגער קויל־פייער האָט זיך דורכגעטראָגען דורכ׳ן הימעל און דערביי האָט זיך געהערט אַ קראַך ווי פון אַ האַרמאַטען־שאָס אָדער ווי פון אַ דונער. פוןביידע זייטען פון דעם פייער־ליגען פאַס האָבען געשפריצט פונקען ווי פון פייערווערק. עטליכע מייל פון דער שטאָט פאַרעסט סיטי, האָט מען דערנאָך אויף די פעלדער צוזאַמענגעקליבען איבער אַ טויזענט שטיקלעך און שטיקער שטיינער פון דעם דאָזיגען מעטעאָר. זיי זענען געווען צושפּרייט איבער אַ שטח פון אַ פּאָר מייל די לענג און אַ פּאָר מייל די ברייט.

נעוויזענער מיליטער־בעאמטער

ב. מאַן

№ 10 פּיעטריקאָווער

שרייבט ביטעס און גיט געוויסענהאַפטע עצות אין אַלע

מיליטער־ענינים.

דער „פּוילישער שטערן"

40) סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון דעם וועלט-קריג

דאָס פּנים פון דער טענצערין איז געווען אויסגעקרימט פאַר כעס, די אויגען האָבען געשפּריצט מיט פייער, די פינגער פון די אויסגעשטרעקטע הענד האָבען דראָהענדיג געציטערט:

— אָ, דו אויסוואורף! — האָט זי אויסגעשריגען מיט אַ פערשטיקטען קול — אָט, האָב איך דיך ענדליך געכאַפּט!

מערי׳ן האָט פּלוצים בעהערשט אַ פּאַנישע שרעק:

דאָס געשפּענסט פון דעם מורא׳דיגען פערברעכען האָט זי אומעטום פערפאָלגט, און איצט איז נאָך צוגעקומען די האַזיגע וואַהנזיניגע פרוי, וואָס האָט געמאַהנט איהר אוצר.

— גור־על־דין! — האָט מערי אַרויסגעשעפּטשעט, שליגענדיג די טרעהרען.

— וואו איז זי?.. וואו איז די שאַכטעלע, וואָס איך האָב דיר געגעבען?.. ענטפער, געמיינע מויד!.

די טענצערין האָט אַ טופּע געטון מיט׳ן פוס און איז מיט רוגז צוגעגאַנגען צו מערי׳ן.

אין דעם מאָמענט איז אין זאַל אַריינגעקומען אַ מענש אַ קליינוואוקסיגער מיט אַ געלען פּנים, און איז אַ פערוואונדערטער געבליבען שטיין.

די טענצערין האָט איהם עפּעס קורץ בעפוילען אויף אַנ׳אומבעקאַנטער שפּראַך, וואָס איז געווען ענגליך אויף רוסיש.

דער פערשוין איז שנעל צוגעלאָפען צו דער איינגאַנגס־טיר און פערשלאָסען זי אויפ׳ן שליסעל.

מערי האָט פערשטאַנען, אַז איהר דראָהט אַ סכנה און מיט אַ שטאַרקער ווילענס־אָנשטרענגונג האָט זי איבערמעכטיגט אין זיך די שרעק.

נישט ריהרענדיג זיך פון אָרט, האָט זי רוהיג געוואַרט ביז די טענצערין וועט צוקומען האַרט צו איהר.

— דאָס שאַכטעל, וואָס איהר האָט מיר געגעבען צו בעהאַלטען — האָט זי געזאָגט, בעמיהענדיג זיך, אַז די שטימע איהרע זאָל קלינגען געלאַסען — אָט דאָס שאַכטעל איז אַוועקגע׳גנב׳עט געוואָרען דורך דעם מענש, וואָס האָט דער׳הרג׳עט מיין פּאָטער.

גור־על־דין האָט זיך ביין פונאַנדערגעלאַכט.

— און איהר זענט געקומען צו מיר, כדי פּאָר צוזאָגען אַז איך זאָל זי אויסקויפען? וויפיל דאַרף דאָס קאָסטען.

ביי די דאָזיגע ווערטער האָט מערי פערלוירען איהר גלייכגילטיגקייט.

— ווי האָט איהר אַ חוצפה אַזוי צו רעדען?!

— האָט זי פערצווייפעלט אויסגערופען און זיך פונאַנדערגעוויינט — איהר האָט די חוצפה... בעת אייער שאַכטעלע... בעת צוליב איהר האָט מען דער׳הרג׳עט מיין פאָטער... מיין נאָהענטסטען מענשען!..

גור־על־דין האָט זיך צוגערוקט צו איהר אויסגעקרימט שגעונדיגען פּנים און שנעל אַ זאָג געטון אויף פראַנצויזיש:

— איהר מיינט אוודאי, אַז שפּילענדיג אַ קאָמעדיע, וועט איהר מיך אָפּנאַרען?.. איהר מיינט אוודאי, אַז איך וועל נישט דעם פּרייז פון דער זאַך, וואָס איך, נאַרישע פרוי, האָב אייך אָנפערטרויט צו בעהאַלטען?!.. גאָט מיינער! איך — איך האָב נאָך נאָך געקאָנט אויף אַ ווילע טראַכטען, אַז אין דער וועלט וועט זיך געפינען אַ פרוי, וואָס וועט קאָנען ביישטעהן דעם נסיון פון געלד!.. שוין זשע איז אַלץ, וואָס איך האָב איבערגעטראַגען, אַלץ וואָס איך האָב אַדורכגעליטען געווען בחנם!?..

איהר קול האָט זיך פערוואַנדעלט אין אַ תחנונים׳דיגען קרעכץ און יאָמער.

די מאַניערען איהרע האָבען זיך פּלוצים געענדערט.

מיט טרעהרען אין די אויגען האָט זי אויסגעשטרעקט איהרע הענד צו מערי׳ן:

— ליבע, טייערע! איהר וועט דאָך מיר העלפען אויסצוגעפינען דאָס שאַכטעלע?.. איך בין רייך... איך האָב אַ סך געלד!.. איך וועל נישט זשאַלעווען... איך קאָן...

מערי האָט מיט אַ שאַרפער בעוועגונג אָפּגעשטויסען די טענצערין.

— באַכדעם, וואָס איהר האָט מיר אָקאָרשט בעזאָגט, וואָלט איך אייך נישט צוריקגעגעבען דאָס שאַכטעלע, ווען איך וואָלט זי אַפילו געהאַט!..

ווענדענדיג זיך גלייך צום פערשוין מיטן געלען פּנים, האָט זי בעפוילען:

— עפענט מיר די טיר, און ווייזט מיר דעם וועג צום וואָקזאַל!

דער פערשוין האָט געוואָרפען אַ בליק אויף גור־על־דין, און צווישען זיי איז פאָרגעקומען אַ קורצער געשפּרעך אויף דער אומבעקאַנטער שפּראַך.

— איהר וועט בלייבען דאָ! — האָט ערקלערט די טענצערין. — דאָ וועט איהר בלייבען ביז איהר וועט זיך מודה זיין, וואו איהר האָט אַהינגעטון דאָס שאַכטעלע, וואָס איך האָב אייך אָנפערטרויט.

מערי איז געשטאַנען פאַר דער טענצערין, און זי האָט נישט בעמערקט, ווי דער פערשוין מיט׳ן געלען פּנים האָט זיך מיט אַ קעצישער בעוועגונג צוגע׳גנב׳עט הינטער איהרע פּלייצעס.

איידער זי האָט זיך געקאָנט פּרובען פערטיידיגען, אָדער אַ געשריי טון, האָט אַ שווערע האַנד זיך אַרויפגעלעגט אויף איהר מויל, און די צווייטע האַנד האָט זי אַ הויב געטון אין דער לופט און אַוועקגעטראָגען.

בחנם איז געווען איהר אַמפּערען זיך מיט די הענד און מיט די פיס.

די פעסטע ידים פון דעם קליינוואוקסיגען פערשוין האָבען זי שטאַרק געהאַלטען.

ער האָט זי אַריינגעטראָגען אין דעם שכנות׳דיגען האַלב־פינסטערען צימער, און זי אוועקגעשטעלט אויף די פיס.

מערי האָט נישט בעוויזען אַ געשריי צו טון, ווייל דער זעלבער פערשוין האָט איהר בליץ־שנעל פערשטופּט דאָס מויל מיט אַ טיכעל.

ער האָט זי אַ שליידער געטון אויף דער פּאָדלאָגע, פלינק צוזאַמענגעבונדען איהר די הענד און די פיס און אוועקגעלעגט אויף דעם שטרויענעם אויסבעטעכץ אויף דער פּאָדלאָגע.

מערי האָט געהערט שווערע טריט אין דער פינסטער, און זי האָט פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין.

(פאָרטזעצונג קומט).

ווי אזוי צוויי יונגעלייט האבען זיך אבגערעכענט מיט א באראנעסע פאר פיהרען מיט זיי א ליבע אויף שפאס

זיי האבען זי פערנארט אין א הויז און האבען אפגעשוירען איהרע צובער־שעהנע האר, און זי האט צוליב דעם אנגעווארען איהר גאנצע שעהנהייט און רייץ

די באראנעסע מארגאריטא, די פרוי פון׳ם איטאליענישען באראן דיוראנטי, פון פלארענס, איטאליען, וועט שוין פערזאגען א צעהנסטען צו פליר׳ען מיט אנדערע מענער, צו מאכען זיי גלויבען, אז זי איז אין זיי פערליבט און באכהער אויסלאכען זיך פון זיי. אזא מין שפאס האט איהר געקאסט איהרע מערקווירדיגע שעהנע האר, וועלכע האט זי בעריהמט געמאכט איבער גאנץ איטאליען און זי האט שיער נישט פערלוירען אויך איהר מאן און שיער נישט רואינירט איהר גאנצען פאמיליען לעבען.

די באראנעסע איז געווען א יונגע און זעהר א חנ׳עווודיגע פרוי, זי האט געהאט מערקווירדיג שעהנע געקרייזעלטע האר. ווען זי פלעגט פונאנדער לאזען די האר, פלעגען זיי זיך באכשלעפען אויף דער ערד, אזוי לאנג זענען זיי געווען. איהר מאן, האט ספעציעל שטאלצירט מיט די צעפ האר פון זיין פרוי.

איצט שטאלצירט שוין מעהר נישט דער באראן מיט די שעהנע האר פון זיין פרוי. די באראנעסע צולאזט מעהר נישט די לאנגע צעפ האר, מיט וועלכע זי פלעגט בעצויבערען אלע מענער. אנשטאט דעם זיצט זי מיט פערוויינטע אויגען און האלט אין איין קלאגען אויף איהרע פערשוואונדענע האר, וועלכע זי האט פערלוירען צוליב א לייכטזיניגען שפאס מיט צוויי יונגע מענער.

די באראנעסע איז געווען זעהר א פרעהליכע און זי האט ליב געהאט צו פלירטען מיט יונגעלייט אין איהר מאנס געשעפט, זענען געווען צוויי אנגעשטעלטע דער איטאליענער האמלעט באטשי, און דער ענגלענדער ראלף דארפער, זיי פלעגען אפט אריינקומען צו דער באראן אין הויז.

זיי האבען זיך בעקענט מיט דער באראנעסע און זי האט גלייך אנגעהויבען פינטלען צו זיי מיט די אויגען, ווי עס איז געווען איהר שטייגער ווען זי האט זיך בעגעגענט מיט יונגעלייט, כיי באטשי און סיי דארפער האבען גענומען ערנסט איהרע חנ׳ידלעך און זיי האבען אנגעהויבען אפטער אריינקומען אין דעם באראנס הויז. די באראנעסע האט אלץ מעהר געפלירט מיט זיי און ביידע יונגע לייט האבען זיך שטערבליך פערליבט אין איהר. ווען אבער ויי האבען אנגעהויבען ערקלערען זיך איהר אין ליבע, האט זי זיך אויסגעלאכט פון זיי און האט זיי זאגאר גוט אויסגעזידעלט. די יונגע לייט האבען פון אנפאנג נישט געוואוסט איינער פונ׳ם אנדערענס ליבע צו דער באראנעסע. דורך א צופאל זענען זיי געוואויר געווארען, אז זיי ליידען ביידע א וועהטאג אין הארצען צוליב איינע און דערזעלבער אורזאכע. און דאס איז — די באראנעסע. צוליב איהר געהען זיי ביידע ארום מיט צובראכענע הערצער. און ווי באלד, אז זיי ליידען ביידע פון דערזעלבער קרענק, האבען זיי זיך אנגעהויבען בעראטען, וואס פאר א רפואה צו קריגען צו הייל׳ען זייערע פערוואונדעטע הערצער.

ענדליך איז דארפער געפאלען אויף א פלאן. די הויפט־קראפט פון דער באראנעסע, האט ער געזאגט, ליגט אין איהרע האר, מיט וועלכע זי בעצויבערט אלע מענער. דארף מען פון איהר אוועקנעהמען אט די וואפע, כדי זי זאל מעהר נישט קענען אזוי לייכט ברעכען מענערישע הערצער. באטשי איז געווען צופרידען מיט דעם געדאנק און זיי האבען אויסגעארבייט א פלאן, ווי אזוי דאס דורכצופיהרען. דארפער איז אוועק צו דער באראנעסע און האט איהר דערצעהלט, אז נישט נאר האט זי פון איהם חוזק געמאכט און האט איהם איבערגעלאזט מיט א צובראכען הארץ, נאר צוליב איהר האט ער אויך פערלוירען זיין געליבטע, וועלכע איז איהם חושד אין פיהרען א ליבע מיט דער באראנעסע און וויל פון איהם דערפאר נישט וויסען. ער פערלאנגט דעריבער פון איהר, אז זי זאל איהם העלפען איבערצייגען, אז צווישען איהם מיט איהר, מיט דער באראנעסע, איז נישטא קיין ליבעס פערהעלטענישען, כדי די געליבטע זאל צו איהם קומען צוריק. ס׳איז בעשטימט געווארען, אז די באראנעסע זאל ארויפקומען אין זיין אפרטאמענט ווען דארטען, וועט זיין זיין טאנטע און זיין געליבטע און זיי זאלען זיך דורכ׳רעדען און זי, די באראנעסע זאל העלפען מאכען שלום צווישען דארפערן מיט דער געליבטער.

די באראנעסע האט זיך אביסעל געקווענקעלט, זי האט נישט געוואלט ארויפגעהען אין זיין אפארטמענט. דארפער האט איהר אבער ערקלערט, אז דאס איז דער איינציגער וועג, ווי אזוי צו כרעפען זיך מיט דער געליבטע. די באראנעסע האט געפיהלט, אז זי האט וועה געטון דארפערן מיט דעם, וואס זי האט מיט איהם געפלירט, און געגעבען איהם א גרונד צ׳גלויבען, אז זי איז פערליבט אן איהם. זי האט דעריבער איינגעשטימט צו טרעפען זיך מיט איהם אין זיין אפארטאמענט.

זי איז ארויפגעקומען 7 א זייגער אין אווענד. דארפער האט זי ערוואַרטעט. ער האט זי אריינגעפיהרט אין זיין קאבינעט, וועלכער איז געווען טונקעל בעלויכטען. באלד אין די בעלייכטונג אינגאנצען אויסגעגאנגען. די באראנעסע האט זיך שטארק דערשראקען און האט אנגעהויבען צו שרייען. עס איז ווידער געווארען ליכטיג. אין צימער, אויסער דארפערן האט זי דערזעהן אויך באטשין און דריי פרויען, וועלכע האבען זי געזידעלט און געשאלטען פאר ברעכען מענערישע הערצער. די באראנעסע איז געשטאנען א צושראקענע, אבער איידער זי איז געקומען צו זיך, האט זי דערפיהלט ווי א פאר שטארקע ארעמס האבען זי אומגעוואָרפען, זי איז געפאלען אין חלשות. ווען זי איז צו זיך געקומען האט זי באך געפיהלט ווי דארפער שניידט אפ די לעצטע לאקען פון איהרע צויבער־שעהנע האר. דארפער און באטשי האבען נאכדעם אביסעל חוזק געמאכט פון דער באראנעסע און נאכהער האבען זיי איהר ארויסגעווארפען פון הויז.

ווען דער באראן האט זיך דערוואוסט פון דער געשיכטע, האט ער בעשלאסען, ראבע צו בעהמען פון באטשין און דארפערן. ער האט זיי איינגעלאדען אין זיין סטודיא אין א געוויסען אווענד, און ווען זיי זענען געקומען זענען זיי בעפאלען געווארען פון דעם באראן מיט א גרופע פון זייבע פריינד און זיי זענען שרעקליך צו׳הרג׳עט געווארען. ערשט נאכדעם האט דער באראן פערפיהרט געגען זיי א פראצעס פאר שעדיגען די שעהנקייט פון זיין פרוי.

Dr. MED. H. LUBICZ

ספ. פאר הויט, ווענעריש און געשלעכטס־קראנק.
צענעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 32־141
עמפפאנג־שעה׳ן 8–10, 12–2, און 5–8, זונטאג און יו״ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל.

קליינער פעליעטאן

א בעגריסונג אזא!

רבותי! לאמיר פערגעסען די אלטע חשבונות. ווי לאנג איז דער שיעור צו געדענקען. די קאנטא איז אונטערגעצויגען, דער סך־הכל איז שוין דא, קיין גוטע בילאנסען זענען אין ערגיץ נישטא, לאמיר אננעהמען און טאקע מקבל באהבה זיין דעם לעבעדיגען איגוועגטאר אזוי ווי ער איז. ווי זאגט דאס די גמרא „תעלה בעדניה סגיד ליה״ אט דער פוקס, וואס איז, דאכט זיך, דער שוואכסטער פון אלע חיות, פונדעסטוועגען, ווען עס קומט דער טאג, ווען ער איז א מלך, טא בוק זיך צו איהם...

איהר וועט זיך אודאי נישט בענויטיגען אין קיין אונטערזאגערס און איהר וועט אליין פערשטעהן, אז איך מיין דאס די נייע קהלה־שפייזערס, אט די ניי־געבאקענע, לאמיר זיי נישט צופיל בודק זיין און אריינקלערען אין זייער כשרות, ווייל חסרונות קאן מען אויף יעדען געפינען, און בפרט, אז זיי בעמיהען זיך שוין אליין מטהר צו זיין זיך בקן טעמים, און לאמיר זיי בעגריסען. און אגב פערגעסט נישט אן דעם „תנו כבוד לאגרוף״. אויב יענע האבען עס גענומען אפילו נישט מיט קיין גאנץ געכשר׳טען געוועהר, נור אויב ס׳איז ידם על העליונה, זיי זענען פון אויבען, טא טיילט זיי צו כבוד.

און פאראיינוועגס איז כדאי צו וויסען, אז ב״יעבר, אז עס האט זיך שוין יא אזוי געמאכט, דארפען מיר שוין גאר צופרידען זיין. עס איז נאר — קאן מען זאגען — פאר אונז א גליק. ווי זאגט דאס אויף דעם די גמרה „איין ממנין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלויים לו מאחוריו“ מ׳גפהמט נישט אויף קיין פרנס, סיידען ער זאל שטאמען פון א נחות דרגא, פון א נידריגע אפשטאמונג, בכדי, אז טאמער וועט ער בעגעהן געגען קהל א וועלכע ס׳איז עולה, זאל מען איהם קענען אויסרעדען און א מאל אויך קענען אויספאטשען... (זאל אזוי נישט טרעפען, ווי עס האט שוין דא נישט לאנג יא געטראפען).

און פערקעהרט גערעדט ווייס איך נישט, וואס זייט איהר דא אזוי מתרעם, און וואס זייט איהר דא נישט אזוי צופרידען, און וואס האט איהר געמאכט אזא „הכצעקתה״, פון וואנעט ווייסט איהר, אז אנדערע וואלטען בעסער זיין?

אמת טאקע, ס׳איז זעהר נישט קיין שהנער אופן, ווי אזוי זיי זענען געווארען פרנסים, ווי אזוי זיי האבען זיך ארויפגעדראפעט אויף די בענקלעך. איך מיין דאס גאר פשוט וועגען די מאכינאציע ביי די וואהלען. אבער פון וואנעט ווייסט איהר, אז צד שכנגד האט איצט נישט קיין חרטה־גמורה, הלמאי ער האט אויך אזוי נישט געטון. ווי זאגט מען דאס: „אוף וואס פאר א פוהר מזיצט אזא ניגון זינגט מען...

נור בין כה וכה לוינט נישט צו מאכען קיין גצפילדער ואין אחר המעשה וואהלען כלום, בפרט אז אונז האט געלערנט די תורה, אז א מענש מוז תמיד זיין א שמח בחלקו און א מסתפק במיעוט. ווי שלעכט עס זאל זיך נישט מאכען מיט א מענשען דארף ער זאגען ברוך המקום בזול, ווייל עס האט דאך געקאנט זיין ואך ערגער. — אין ס׳איז גאך דא האפנונג, אפשר וועלען זיי, די נייע פרנסים, אויך מחזיר למוטב זיין, און דערווייל לאמיר זאגען כשם שמברכין על הטובה כך...

שר של אש.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל־ארצט פאר נירן, בלאז און אורין־קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

נחת פון אונזערס א בן עיר

אונזער בן עיר, דער קאמפאזיטאר ד״ר בייגעלמאן איז, ווי בעוואוסט אין לעצטען סעזאן געווען דיריגענט פון ריגער יודישען מעוטים טעאטער, איצט, בעת׳ן פערענדיגען דעם סעזאן, שרייבט דער ריגער „פריהמארגען“ וועגען בייגעלמאנען אט וואס:

„דער דיריגענט און קאמפאזיטאר ד״ר בייגעלמאן, וועלכער האט איצט פערענדיגט זיין שווערע ארבייט מיט דעם ארקעסטער פון ריגער יודישען מעוטים־טעאטער, פערדינט כשר, אז מע זאל זיך אפשטעלען און פונאנדערקלויבען זיין אויפטו פאר דעם סעזאן, וועלכער האט ב ייאיהם אוועקגענומען נישט ווייניג מיה און געזונט. דיקא דעם דיריגענט פון א יודישען טעאטער קומט אויס בעזונדערס שווער זיך אויסצוקעמפען א געהעריגע פאזיציע, נישט אין אנ׳ערך שווערער איידער דעם דיריגענטען פון דעם נישט יודישען טעאטער. דעם דיריגענט פון דעם נישט יודישען טעאטער בעקומט שוין די פערטיג פארטיטור פון דער אפערעטע, עס בלייבט איהם נאך איינצושטודירען מיט דעם ארקעסטער, דעם כאר און די סאליסטען. דאגעגען דער יודישער טעאטער דיריגענט דארף זיך צו־ערשט שאפען די פארטיטור, מחמת עס איז נאך בכלל נישט פערהאן קיין ספעציפיש יודישע אפערעטען־ליטעראטור. די מוזיקאלישע אילוסטראציעס צו אלע יודישע אפערעטעס ווערען געווענליך אויפגעשריבען פון דעם ארטיסט אליין און אין דער פארם פון קופלעטען און וואלוועלע לידלעך. דער דיריגענט דארף אט דעם עלעמענטארען מאטעריאל פערארבייטען, ארראנזשירען פאר׳ן ארקעסטער און כאר, וואס פאדערט שוין א געוויסע טעארעטיש מוזיקאלישע אויסבילדונג. אלס ביישפיל פאר דעם מין אפערעטע וואלט איך בריינגען די „פערסישע כלה“, וועלכע איז געגאנגען אין אינזער טעאטער. די מוזיק איז געווען אויפגעשריבען פון ארטיסט חאש. ד״ר בייגעלמאן האט אבער די אייבציגע לידלע דראגאניש בעהעפט, פעראייניגט אין איין גאנצער פערענדיגטער שעהנער פארם פאר׳ן גאנצען אנסאמבל. אויך בייגעלמאנס ארט דיריגירען איז מוזיקאליש בעגרינדעט. ער פערמאגט א שארף מארקירטען ריטם. טעמפעראמענט און א געהעריגען מוזיקאלישען חוש אי דער פראזירונג. דאס הערט מען ארויס פון זיין בעשיידענעם ארקעסטער, וועלכער שטעלט זיך צונויף פון א צעהנדליג שפילער.

ד״ד בייגעלמאן איז נישט נאר א גוטער טעאטער־דיריגענט, נאר אויך א קאמפאזיטאר אין דעם געהעריגען טעאטראלען גייסט. וואו עס איז נויטיג אויפצושרייבען א ליד, א ראמאנס, צי פאר דער אפערעטע צי פאר דער דראמע, אויך אינטערמעצאס און אנטראקטען צווישען איין אקט און דעם אנדערען (אין בעלגלסאנס „טויבען“), ווערט דאס געהעריג דורכגעפיהרט, א חוץ דעם פערמאגט ער א היפשע צאהל לידער־קופלעטען, פון וועלכע א טייל איז אונז אויסגעקומען צו הערען אויף דער הומאריסטישער, מוזיקאלישער פארשטעלונג „שמחה וששון“, אין וועלכע די גאנצע פראגראם א״ז או ס־געפיהלט געווארען פון בייגעלמאנס ווערק. אין דער פערזאן פון ד״ד בייגעלמאן האט דער ריגער יודישער מעוטים טעאטער פערמאגט א מוזיקאלישע קראפט, וועלכע האט א היפשען חלק אין דעם דערפאלג פון דער אפערעטע און דראמע.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6.
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט בייטאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

בעפאהר איהר פאהרט אויף ערהאלונג
קויפט איין אייער קאסמעטיק גאר אין דער ערשטער רענאמירטער קאנקורענץ־פערפומעריע פון דער פירמע
J. DRUKIER, 5 ZAWADZKA 5
TELEFON 175-92
וואס בעזיצט צום איצטיגען זומער־סעזאן דעם רייכסטען אויסוואהל פון די בייעסטע
פערפומען, טואלעט־זייפען, קרעמען, פודערען, קעלנישע בלומען־וואסערן א. אז. וו.
בעמערקונג: ביי יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען א קופאן אויף ווערטפולע פרעמיעס.
פאר אנגראסיסטען בעדייטענדער ראבאט
קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פעלט ארויין אין דעם בוים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנת דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ן מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דיימשן פראפעסאר דאקטאר ברעכו רעוונג בעזאמונגען זיפער דעם שוועדמן און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס לאמונגען מיט הייל-גארטעמען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע אינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארענטש, פראפ. דר. י. מאַרישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן טערוינבערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם בעקאנטען ספעציאל. ה' י. ראפאפארט, דיר. פון ארטאפעדישען אנשטאלט אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, פראנט 2 שטאק, דריק איך אויס עפענטליך מיין הארציגסטע דאנקבארקייט פאר זיין אנלעגען פיר דעם ספעציעלען ארטאפעדישען הייל-גארטעל פון זיין מעטאדע, וועלכע האט מיך אויסגעהיילט גענצליך. ס'האט מיר געדראהט צו פלאצן דער רוקען צוליב'ן הויקער און יעצט בין איך געזונד און בין מעהיג צו דער ארבייט

Dr. M. Morgenroth, sędzia apelacyjny.

רעווי=טעאטער

„Złota Kaczka"

אין גארטען פיעטרקאווסקא 40
(Kino Spółdzielnia)

היינט און פאלגענדע טעג !!!

די פריילכסטע פארע

גרויסע רעווי אין 2 טיילען, אין 18 בילדער. מיט אנטייל פון:

JANINA MADZIAROWNA

ווי אויך פון די בעדייטענדסטע קרעפטען פון דער הויפט-שטאט

אנהויב פון די פארשטעל. 8.15 און 10.15 אוו. שבת, זונטאג און יום-טוב צו 3 פארשטעל. 6.15, 8.15 און 10.15 אוונד.
פרייזען פון די פלעצער פון 75 גר. ביז 3 זל.

קינא=טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם!!!

„וואהנזיניגער פירשט"

אין די הויפטראלען: דאס פרעכטיגע ליבהאבער-פאר
Joan GRAWFORD, Karol DANE (Slim)

SIMBA דער קעניג פון דער מדבר

פילם, אין וועלכען חיות זענען די אקטיארען.
פילם, וואס איבערשטייגט אלע ביז-איצטיגע בילדער.

אכטונג, זומער=סעזאן! אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 5.30 נאכמ. יום-טוב דעם 4-טען יוני, שבת, זונטאג 3 א זייגער בייטאג ⸫ דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט די ה"ה פריזיערס, אז די פרייזען פון

= קעלנישע = און בלומען=וואסערן

זענען בעדייטענד ביליגער געווארען

איך בעזיץ אויך א גרויסען אויסוואהל פון

פלאטין= און שטאהל=ווארען

צו פאבריקס=פרייזען.

גינסטיגע קויפס-בעדינגונגען.
דאס בעזוכען מיין געשעפט איז אהן קויפס-צוואנג.

מיט אכטונג

PERFUMERJA
J. DRUKIER
Zawadzka 5, tel. 175-92

האלא, לעטניקעס!

לאזט נישט אייער פערמעגען אויף הפקר!

ווילט איהר האבען א רוהיגע זומער-וואוינונג, מוזט איהר זאפארט, איידער אייער פאמיליע פאהרט ארויסא ויף דער נאטור, פאר מינימאלע קאסטען פערזיכערען אייער היים געגען גנבה און שרפה.

אינפארמאציעס ווערען ערטיילט אומזיסט אין ביורא בזיו, לאדז, אנגראדאווא 3 טעלעפאן 191-48 און ביי שלעזינגער, לאדז שרודמיעסקא 47 (פריהער נאווא-צעגעלניאנא 17, טעלעפאן 211-22.
2788

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

רענטגען=אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1—2
ד"ר ווייגבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסטמאן נערווען-קראנקה. פון 12—2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורט-הילף פון $1-11\frac{1}{2}$
ד"ר האנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערען-קר פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2
נ. ראזעס צאהן - ארצט פון 9—1
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7

צאהן-מונדהיילונג, בעלייכטונגען, קראנען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע

אלע מעגליכע אנאליזען.

איממפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיטען איז שטאט.

DR. MED.
Haitrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 6 ביז 8.30 אוו. זונטאג פון 9 ביז 12 בטאג.
פיעטריקאווער 10
נעמט אן אין לעטשניצע סאניטאס Śródmiejska 8 פון 12^{30} ביז 1^{30} נאכמ.

„SANATO"

כירורגיש=וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר ש. אייגער, ד"ר י. בוים, ד"ר רייטלער=סוריאנסקא ד"ר ז. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד דר. י. פאלאסאוו
כירורגישע אבטיילונג פון ד"ר מעד. מ. האנטאר עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אבטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

צו די ג' ה"ה גנבים!

שבת-צו-נאכטס האט מען ביי מיר סמוגאווא 12 ארויסגעגנב'עט פערש. שטובען-זאכען. כ'בעט זעהר די ג' ה"ה גנבים זיך צו פערשטענדיגען מיט די צייטונגס-פערקויפערין רוג שרעדניא און קילינסקיעגא נעגען בעלוינונג.
3271 דיסקרעציע געזיכערט.

צו פערמיטען
א ענצעל-צימער
צו שלאפען. ערקינדיגען פלאץ-וואלנאשטשי 9 אין לאמפען-געשעפט.

Potrzebna
STARSZA PANNA
do pracowni sukien
Pola Waksman
ul. 11-go listopada 6

קוואליפיצירטע
קעטלער (ריז)

און טריקא-נייטערינס ווערען פון זאפארט געזוכט. צו מעלדען זיך פילסודסקיעגא 9, ביי פראג

יעדער איינציגער מעבעל

האט זיך איבערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 00=191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med.
M. Rosenthal

ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.
11-go Listopada 19 (קאנסטאנטינער)
telefon 223-34 .טעלעפ

נעהמט אן אין דער היים פון 4 ביז 7 אוונד אין לעטשניצע „פאמאץ" ליסטאפאדאווע 1 (אלעקסאנדערער-גאס) פון 1—2 נאכמיטאג.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל=בעארבייטונגען
שלאסעריי=ארבייטען
מאשינען=טיילען
פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא

וו. י. ז. א.

היינט מיטוואך 9 א זייגער אין אוונד וועט אין די זאלען פון „וויזא", שענקעוויטש 26 פארקומען א קאלעקטיווער רעפעראט א. נ.:

אויפ'ן שוועל פון נייעם שול-יאר

(פראבלעם פון פאלקס-ערציהונג)

עס וועלען רעדען: פרוי ד"ר ס. שוויג, ב. ספעקטאר, ד"ר א. טארטאקאווער און אינזש. זשעלינסקי.
נאכ'ן רעפעראט דיסקוסיע. איינטריט פריי.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI

4 צעגעלניאנא 4

פריהער צעגעלניאנא 36) טעל. 90=216.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער - שוואכע, אלע ארר אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארם.
געזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים=ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.
-- טעגיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -

וויזיט 3 זל.

Dr. med.
J. Lubicz

כירורג=ארטאפעד

האט זיך איבערגעצויגען פון גדאנסקא 28 אויף פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינגענע פראצאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: הקלעדקעס אויף פלאטפוס, קינסטליכע הענר און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

צאהן=ארצט
D. ZYLBERMAN

בזשעזשינער 10 2-טער שטאק, פראנט
נעמט אן פון 9—1 בייטאג און פון 3—8 אוונד
היילט מונד-קראנקהייטען, פלאמבירט און שטעלט ארייין קינסטליכע ציינער. צאהן-ציהען אהן שמערצען

א געזעלשאפטליכע אינסטיטוציע זוכט

א דערציהערין

אויף זומער - קאלאניעס

וועלכע געפינען זיך אויף דער פראווינץ. מעלדען קענען זיך נאר פראבליסטינס אדער לעהרערינס מיט לאנג, יעהריגער פראקטיק. אפערטען אין ארמיניסטראציע אונטער „K. T."

אבאנעמענטס-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער מיט 8 ... אין טעקסט—40 ... 60— ... 4 ... נאכ'ן טעקסט—12 ... 18— ... 8 ... פאר דער שטאט 50 פראצ. מייערע. ... 100 פראצ. מייערע. מעלדונגען—10 גר. ...

אנאנסמענטס-פרייז: אין לאדז—5 זל. א חודש מיט צושטעלען אין היים ... א חודש אין אויסלאנד — 8 זל. ... די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Z Wydawnictwa „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. [illegible]
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska [illegible]